

NATIONAL GEOGRAPHIC

**PATRIMONIUL
MONDIAL UNESCO
SITURI NATURALE ȘI CULTURALE**

O EDIȚIE LITERA

București
2019

Das Erbe der Welt

© 2014 Kunth Verlag GmbH & Co KG, München, Germania

Texte: Natascha Albus, Heike Barnitzke, Catrin Barnsteiner, Gesa Bock, Arno Breckner, Monika Baumüller, Klaus Dammann, Klaus A. Dietsch, Michael Elser, Dietmar Falk, Werner Fiederer, Robert Fischer, Petra Frese, Ute Friesen, Winfried Gerhards, Anna Göldenboth, Dr. Regina Prinz, Dr. Ulrike Prinz, Dr. Jürgen Rapp, Ingrid Reuter, Andr Ruo, Monika Sattrasai, Dr. Susanne Scheffler-Gerken, Dr. Hans-Wilm Schütte, Eckhard Schuster, Ingrid Suvak, Dr. Marcus Würmli

Toate drepturile rezervate. Nici o parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată într-un sistem de regăsire a datelor sau transmisă în nici o formă și prin nici un mijloc, electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare sau altfel, fără permisiunea deținătorului drepturilor de autor și a editurii.

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România

tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372;

e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

www.litera.ro

Patrimoniul Mondial UNESCO

Situri naturale și culturale

Copyright © 2019 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba germană:

Ondine Dascălița, Mihaela Căpățînă, Manuela Tomuță

Editor: Vidrașcu și fiii

Coordonare și redactare: Ilieș Câmpeanu

Corectură: Georgiana Enache

Copertă: Bogdan Mitea

Tehnoredactare și prepress: Bogdan Coscaru

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Patrimoniul Mondial UNESCO: situri naturale și culturale –

București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-3280-7

I. Dascălița, Ondine (trad.)

II. Căpățînă, Mihaela (trad.)

III. Tomuță, Manuela Camelia (trad.)

001(100) UNESCO:008(100)

CUPRINS

EUROPA

Islanda	
PARCUL NAȚIONAL THINGVELLIR.....	14
INSULA VULCANICĂ SURTSEY.....	14
Norvegia	
DESENELE RUPESTRE DIN ALTA.....	14
ARHIPELAGUL VEGA (VEGAØYAN).....	15
ORAȘUL MINIER RØROS ȘI ÎMPREJURIMILE.....	15
STAVKIRKE DIN URNES.....	15
BRYGGEN.....	16
FIORDURILE NORVEGIEI DE VEST:	
GEIRANGERFJORD ȘI NÆRØYFJORD.....	18
Suedia	
SITUL DE PATRIMONIUL INDUSTRIAL DIN RJUKAN ȘI NOTODDEN.....	18
PEISAJUL ARCTIC DIN LAPONIA.....	18
SATUL BISERICESC GAMMELSTAD DIN LULEÅ.....	19
CASELE ȚĂRĂNEȘTI DIN LEMN DIN PROVINCIA HÄLSINGLAND.....	19
EXPLOATAREA MINIERĂ DIN MUNTELE	
DE CUPRU DE LA FALUN.....	19
TURNĂTORIA DE FIER DIN ENGELBERG.....	20
AȘEZĂRILE VIKINGILOR DE LA BIRKA	
ȘI HOVGÅRDEN.....	20
PALATUL DE VARĂ DE LA DROTTNINGHOLM.....	20
CIMITIRUL SKOGSKYRKOĞÅRDEN.....	21
DESENELE RUPESTRE DE LA TANUM.....	21
STAȚIA DE RADIOEMISIE DE LA VARBERG.....	21
ORAȘUL HANSEATIC VISBY.....	22
PEISAJUL AGRICOL DIN SUDUL INSULEI ÖLAND.....	23
PORTUL MILITAR ȘI COMERCIAL DIN KARLSKRONA.....	23
HÖGA KUSTEN ȘI ARHIPELAGUL KVARKEN.....	23
Danemarca	
FIORDUL DE GHEAȚĂ ILULISSAT.....	24
CHRISTIANSFELD – COLONIA FRĂȚIEI MORAVE.....	24
CATEDRALA DIN ROSKILDE.....	25
TUMULII, PIETRELE RUNICE ȘI BISERICA DIN JELLING.....	25
CASTELUL KRONBORG DE LA HELSINGØR.....	25
Finlanda	
VECHEA BISERICĂ DIN PETÄJÄVESI.....	26
CENTRUL VECHI DIN RAUMA.....	26
SITUL FUNERAR DIN EPOCA BRONZULUI SAMMALLAHDENMÄKI.....	26
FORTĂREAȚA SUOMENLINNA.....	27
FABRICA DE CARTON DE LA VERLA.....	27
Estonia	
CENTRUL ISTORIC DIN TALLINN.....	27
Letonia	
CENTRUL ISTORIC DIN RIGA.....	28
Lituania	
SITUL ARHEOLOGIC DE LA KERNAVĖ.....	28
CENTRUL ISTORIC DIN VILNIUS.....	29
ISTMUL CURLANDEI.....	29
Marea Britanie	
ST KILDA.....	30
MONUMENTELE NEOLITICE DE PE ORKNEY.....	30
NEW LANARK.....	30
ZIDUL LUI HADRIAN – GRANIȚELE IMPERIULUI ROMAN.....	31
ORAȘUL VECHI ȘI ORAȘUL NOU EDINBURGH.....	31
CASTELUL ȘI CATEDRALA DIN DURHAM.....	32
SATUL INDUSTRIAL SALTAIRE.....	32
VECHIUL ORAȘ PORTUAR LIVERPOOL.....	32
PEISAJUL INDUSTRIAL DIN BLAENAVON.....	32
MONUMENTELE INDUSTRIALE DIN IRONBRIDGE GORGE.....	33
PARCUL REGAL STUDLEY ȘI FOUNTAINS ABBEY.....	33
PALATUL BLENHEIM.....	33
PEISAJUL INDUSTRIAL DIN DERWENT VALLEY.....	33

ABAȚIA ȘI PALATUL WESTMINSTER.....	34
TURNUL LONDREI.....	35
GRĂDINILE BOTANICE REGALE KEW.....	35
GREENWICH.....	35
BATH.....	36
PEISAJUL MINIER DIN CORNWALL ȘI WEST DEVON.....	36
COASTA DIN DORSET ȘI DIN EAST DEVON.....	36
STONEHENGE, AVEBURY ȘI SITURILE MEGALITICE ASOCIATE.....	37
CANTERBURY.....	37
CETĂȚILE LUI EDUARD I DIN GWYNEDD.....	38
APEDUCTUL PONTCYSSLTE ȘI CANALUL.....	38
GIANT'S CAUSEWAY ȘI COASTA.....	38
INSULELE GOUGH ȘI INACCESSIBLE.....	39
SAINT GEORGE ȘI FORTIFICAȚIILE SALE BERMUDE.....	39
INSULA HENDERSON ÎN INSULELE PITCAIRN.....	39
FORTH BRIDGE.....	40
ANSAMBLUL DE GROTE DIN GIBALTAR.....	41

Irlanda	
BEND OF THE BOYNE.....	42
SKELLIG MICHAEL.....	42

Olanda	
WADDENMEER – ZONA TIDALĂ.....	42
STAȚIA DE POMPARE WOUDA.....	43
PEISAJUL DE POLDERE SCHOCKLAND.....	43
POLDERUL BEEMSTER.....	43
AMSTERDAM – LINIA DE APĂRARE.....	44
CARTIERUL ȘI SISTEMUL DE CANALE DIN INTERIORUL SINGELGRACHT DIN AMSTERDAM.....	45
CASA RIETVELD-SCHRÖDER DIN UTRECHT.....	46
MORILE DIN KINDERDIJK-ELSHOUT.....	46
CENTRUL ISTORIC ȘI PORTUL DIN WILLEMSTAD, CURAÇAO.....	46

Belgia	
CENTRUL ISTORIC DIN BRUGES.....	47
MUZEUL TIPARULUI PLANTIN-MORETUS.....	48
BÉGUINAGE FLAMANDE.....	48
CLĂDIRILE ART NOUVEAU DE VICTOR HORTA DIN BRUXELLES.....	48
GRAND PLACE DIN BRUXELLES.....	49
PALATUL STOCLET DIN BRUXELLES.....	49
CATEDRALA NOTRE-DAME DIN TOURNAI.....	50
CARIERELE NEOLITICE DE SILEX DE LA SPIENNES.....	50
ELEVATOARELE NAVALE DE PE CANAL DU CENTRE.....	50
CENTRE IMPORTANTE ALE MINERITULUI VALON.....	51

Luxembourg	
ORAȘUL VECHI ȘI FORTIFICAȚIILE DIN LUXEMBOURG.....	51

Franța	
TURNURILE CU CLOPOT DIN BELGIA ȘI FRANȚA.....	51
BAZINUL MINIER NORD-PAS DE CALAIS.....	52
FORTIFICAȚIILE LUI VAUBAN.....	52
CATEDRALA DIN AMIENS.....	52
LE HAVRE.....	53
MONT-SAINT-MICHEL ȘI GOLFUL.....	53
CATEDRALA DIN CHARTRES.....	53
PALATUL ȘI PARCUL DE LA VERSAILLES.....	54
CASTELUL ȘI PARCUL DE LA FONTAINEBLEAU.....	55
MALURILE SENEI LA PARIS.....	56
PROVINS.....	62
REIMS.....	62
NANCY.....	62
STRASBOURG: GRANDE ÎLE / INSULA MARE.....	63
VALEA LOAREI ÎNTRE SULLY-SUR-LOIRE ȘI CHALONNES.....	64
BISERICA ABAȚIALĂ DIN SAINT-SAVIN-SUR-GARTEMPE.....	68
CATEDRALA DIN BOURGES.....	68
VÉZELAY: BISERICA ABAȚIALĂ ȘI COLINA ORAȘULUI.....	69
ABAȚIA DIN FONTENAY.....	69
MARILE SALINE DIN SALINS-LES-BAINS ȘI SALINELE REGALE DE LA ARC-ET-SENANS.....	70
SITURILE ISTORICE DIN LYON.....	70
CENTRUL ISTORIC DIN BORDEAUX („PORTUL LUNII”).....	71

SAINT-ÉMILION ȘI COMUNELE DIN JURISDICȚIA SA.....	71
VALEA RÂULUI VÉZÈRE: SITURI PREISTORICE ȘI PICTURI RUPESTRE.....	71
PELERINAJ SPRE SANTIAGO DE COMPOSTELA.....	72
ORAȘUL EPISCOPAL ALBI.....	74
CAUSSES ȘI CEVENI.....	74
ORANGE: AMFITEATRUL ȘI ARCUL DE TRIUMF.....	75
PONT DU GARD.....	75
AVIGNON.....	76
ARLES.....	78
CANAL DU MIDI.....	78
MONT PERDU, PIRINEI.....	78
CARCASSONNE.....	79
GOLFUL PORTO.....	80
LAGUNELE DIN NOUA CALEDONIE.....	80
PEISAJUL VULCANIC DE PE INSULA RÉUNION.....	80
CLIMATS – PARCELELE VITICOLE DIN BURGUNDIA.....	81
CHAMPAGNE – PODGORII, CRAME ȘI CASE.....	81

Germania	
MAREA WADDEN (WATTENMEER).....	81
ORAȘUL HANSEATIC LÜBECK.....	82
PRIMĂRIA ȘI STATUIA LUI ROLAND DIN BREMEN.....	82
CENTRUL ISTORIC VECHI DIN STRALSUND ȘI DIN WISMAR.....	83
PĂDURILE PRIMORDIALE DE FAG DIN CARPAȚI ȘI VECHILE PĂDURI DE FAG DIN GERMANIA.....	84
DOMUL SF. MARIA ȘI BISERICA SF. MIHAIL DIN HILDESHEIM.....	86
UZINA FAGUS DIN ALFELD.....	86
MINA RAMMELSBERG, CENTRUL VECHI DIN GOSLAR ȘI ADUCȚIUNEA DE APĂ DIN OBERHARZ.....	86
BISERICA MĂNĂȘTIRII, CASTELUL ȘI CENTRUL ISTORIC DIN QUEDLINBURG.....	86
PALATELE ȘI PARCURILE DIN POTSDAM ȘI BERLIN.....	87
INSULA MUZEELOR DIN BERLIN.....	88
ANSAMBLURILE DE LOCUIT ALE MODERNISMULUI BERLINEZ.....	88
MONUMENTELE LUI LUTHER DIN EISLEBEN ȘI WITTENBERG.....	89
CASTELUL WARTBURG.....	89
CLĂDIRILE BAUHAUS DIN DESSAU ȘI WEIMAR.....	89
REGATUL GRĂDINILOR DIN DESSAU-WÖRLITZ.....	90
PARCUL MUSKAU.....	90
WEIMARUL CLASIC.....	91
DOMUL DIN AACHEN.....	92
PALATELE AUGUSTUSBURG ȘI FALKENLUST DIN BRÜHL.....	92
DOMUL DIN KÖLN.....	93
COMPLEXUL INDUSTRIAL AL MINEI ZOLLVEREIN DIN ESSEN.....	93
VALEA MIJLOCIE A RINULUI.....	94
TRIER.....	95
UZINA SIDERURGICĂ DIN VÖLKLINGEN.....	95
SITUL FOSILIFER MESSEL.....	95
MĂNĂȘTIREA LORSCH.....	95
DOMUL DIN SPEYER.....	96
LIMESUL IMPERIULUI ROMAN.....	96
INSULA MONASTICĂ REICHENAU.....	96
SITURILE PALAFITE PREISTORICE DIN JURUL ALPILOR.....	97
MĂNĂȘTIREA MAULBRONN.....	97
REȘEDIȚA PRINCIPALĂ DIN WÜRZBURG.....	98
CENTRUL VECHI DIN BAMBERG.....	99
OPERA DIN BAYREUTH.....	100
CENTRUL ISTORIC DIN REGENSBURG, CU CARTIERUL STADTAMHOF.....	102
BISERICA DE PELERINAJ DE LA WIES.....	103
PARCUL WILHELMSHÖHE.....	104
SPEICHERSTADT ȘI ANSAMBLUL KONTORHAUS CU CHILEHAUS DIN HAMBURG.....	105

Elveția	
MĂNĂȘTIREA SANKT GALLEN.....	106
CENTRUL VECHI DIN BERNA.....	107
REGIUNEA ALPINĂ JUNGFRAU-ALETSCHE-BIETSCHHORN.....	108
TERASELE VITICOLE DIN LAVAUX.....	109
CETĂȚILE DE LA BELLINZONA.....	109
SITUL FOSILIFER MONTE SAN GIORGIO.....	109
LA CHAUX-DE-FONDS ȘI LE LOCLE: PEISAJ URBAN AL OROLOGERIEI.....	110

MĂNĂSTIREA BENEDICTINĂ SF. IOAN (SANKT JOHANN)	
DIN MŪSTAIR.....	110
CALEA FERATĂ RETICĂ ÎN PEISAJUL CULTURAL ALBULA ȘI BERNINA.....	111
ARENA TECTONICĂ SARDONA.....	111
OPERA ARHITECTURALĂ A LUI LE CORBUSIER.....	112
Austria	
CENTRUL ISTORIC AL VIENEI.....	116
PALATUL SCHÖNBRUNN.....	120
PEISAJUL CULTURAL WACHAU.....	121
CENTRUL ISTORIC DIN SALZBURG.....	122
PEISAJUL CULTURAL NEUSIEDLER SEE / FERTÖ.....	124
PEISAJUL CULTURAL HALLSTATT-DACHSTEIN ȘI SALZKAMMERGUT.....	124
CALEA FERATĂ SEMMERING.....	124
CENTRUL VECHI DIN GRAZ ȘI CASTELUL EGGENBERG.....	125
Polonia	
CASTELUL ORDINULUI TEUTONIC DIN MARIENBURG.....	126
CENTRUL VECHI DIN TORUN.....	126
PARCUL MUZAKOWSKI.....	126
HALA CENTENARULUI DIN WROCŁAW (BRESLAU).....	126
CENTRUL ISTORIC AL VARȘOVIEI.....	127
CENTRUL VECHI DIN CRACOVIA.....	128
BISERICILE PĂCII DIN JAWOR ȘI ŚWIDNICA.....	130
AUSCHWITZ-BIRKENAU: LAGĂR NAZIST DE CONCENTRARE ȘI EXTERMINARE (1940–1945).....	130
ANSAMBLUL RELIGIOS DIN KALWARIA ZEBRZYDOWSKA.....	130
SALINELE WIELICZKA ȘI BOCHNIA.....	131
BISERICILE DIN LEMN DIN SUDUL POLONIEI MICI (MALOPOLSKA).....	131
CENTRUL VECHI DIN ZAMOŚĆ.....	131
PARCUL NAȚIONAL BIAŁOWIEŻA / BELOVEJSKAIA PUȘCEA.....	131
Republica Cehă	
CENTRUL ISTORIC DIN PRAGA.....	132
KUTNÁ HORA: ORAȘUL VECHI CU BISERICA SF. BARBARA ȘI CATEDRALA ADORMIRII MAICII DOMNULUI DIN SEDLEC... 134	
BISERICA DE PELERINAJ DE LA ZELENÁ HORA.....	134
CENTRUL ISTORIC DIN ČESKÝ KRUMLOV.....	134
PITORESCUL SAT ISTORIC HOLAŠOVICE.....	135
CENTRUL ISTORIC DIN TELČ.....	135
TRĚBÍČ.....	136
CASTELUL LITOMYŠL.....	136
COLOANA SFINTEI TREIMI DIN OLOMOUC.....	136
CASA TUGENDHAT DIN BRNO.....	137
PALATUL ȘI PARCUL DIN KROMĚŘÍŽ.....	137
PEISAJUL CULTURAL DIN LEDNICE-VALTICE.....	137
Slovacia	
SATUL VLKOLÍNEC.....	138
ORAȘUL MINIER BANSKÁ ŠTIAVNICA.....	138
BISERICILE DIN LEMN DIN CARPAȚII SLOVACIEI.....	138
LEVOČA, SPIŠSKÝ HRAD ȘI ALTE MONUMENTE ASOCIATE.....	138
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL BARDEJOV.....	139
PĂDURILE PRIMARE DE FAG DIN CARPAȚI ȘI VECHILE PĂDURI DE FAG DIN GERMANIA.....	139
Ungaria	
PEȘTERILE AGGTELEK ȘI CARSTUL SLOVAC.....	139
BUDAPESTA.....	140
PEISAJUL CULTURAL FERTÖ / NEUSIEDLER SEE.....	142
ABAȚIA BENEDICTINĂ PANNONHALMA.....	142
HOLLÓKÖ ȘI ÎMPREJURIMILE.....	142
PEISAJUL CULTURAL AL REGIUNII VITICOLE TOKAJ.....	143
PARCUL NAȚIONAL HORTOBÁGY – PUSTA.....	143
CIMITIRUL PALEOCREȘTIN DE LA PÉCS.....	143
Belarus	
BELOVEJSKAIA PUȘCEA (PARCUL NAȚIONAL BIAŁOWIEŻA).....	144
CASTELUL MIR.....	144
CASTELUL NIASVIJ.....	144

Ucraina	
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL LIOV (LVOV).....	144
CATEDRALA SFANTA SOFIA ȘI LAVRA PECERSKA.....	145
PĂDURILE PRIMARE DE FAG DIN CARPAȚI ȘI VECHILE PĂDURI DE FAG DIN GERMANIA.....	145
CERNĂUȚI – REȘEDIȚA MITROPOLIȚILOR BUCOVINEI ȘI DALMATIEI.....	145
BISERICILE DIN LEMN DIN CARPAȚI.....	146
ORAȘUL ANTIC DIN CHERSONESUL TAURIC ȘI CHORA SA.....	146
Republica Moldova	
ARCUL GEODEZIC STRUVE.....	147
Rusia	
ISTMUL CURLANDEI.....	148
INSULELE SOLOVEȚKI.....	148
BISERICILE DIN KIJI POGOST.....	149
PĂDURILE VIRGINE DIN KOMI.....	149
SANKT-PETERSBURG.....	150
COMPLEXUL MONASTIC FERAPONTOV.....	154
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL IAROSLAVL.....	154
MONUMENTELE DIN NOVGOROD ȘI ÎMPREJURIMI.....	154
MĂNĂSTIREA NOVODEVICI.....	154
KREMLINUL ȘI PIAȚA ROȘIE DIN MOSCOVA.....	155
LAVRA SF. SERGHIE / SFANTA TREIME DIN SERGHIEV POSAD... 156	
BISERICA ÎNĂLTĂRII DIN KOLOMENSKOE.....	156
MONUMENTELE ALBE DE LA VLADIMIR ȘI SUZDAL.....	156
KREMLINUL DIN KAZAN.....	156
CAUCAZUL DE VEST.....	157
CITADELA, ORAȘUL VECHI ȘI FORTĂREAȚA DIN DERBENT.....	157
PLATOUL PUTORANA.....	157
COLOANELE DE PE LENA.....	157
MUNȚII DE AUR ALTAI.....	158
BAZINUL UVS-NUUR.....	158
LACUL BAIKAL.....	158
REZERVAȚIA NATURALĂ SIHOTE-ALIN.....	159
REZERVAȚIA NATURALĂ DE PE INSULA VRANGHEL.....	159
VULCANII DIN KAMCEATKA.....	159
Spania	
DRUMUL DE PELERINAJ SANTIAGO DE COMPOSTELA.....	160
CENTRUL VECHI DIN SANTIAGO DE COMPOSTELA.....	162
MONUMENTE DIN OVIEDO ȘI ALE REGATULUI ASTURIEI.....	162
TORRE DE HERCULES.....	162
ZIDURILE ROMANE DE FORTIFICAȚIE DE LA LUGO.....	163
LAS MÉDULAS.....	163
PICTURILE RUPESTRE PALEOLITICE DIN SPANIA DE NORD.....	163
PUENTE VIZCAYA DIN BILBAO.....	164
SITUL ARHEOLOGIC DIN SIERRA DE ATAPUERCA.....	164
CATEDRALA DIN BURGOS.....	164
MĂNĂȘTIRILE SAN MILLÁN DE YUSO ȘI SUSO.....	164
MONTE PERDIDO / MONT PERDU DIN MUNȚII PIRINEI.....	165
BISERICILE ROMANICE DIN VALL DE BOÍ.....	165
MĂNĂȘTIREA POBLET.....	165
ANSAMBLUL ARHEOLOGIC DE LA TÁRROCO.....	165
OPERELE LUI ANTONI GAUDÍ.....	166
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA ȘI HOSPITAL DE SANT PAU DIN BARCELONA.....	168
SITURI RUPESTRE PREISTORICE ÎN VALEA RÂULUI CÔA ȘI ÎN SIEGA VERDE.....	168
CENTRUL VECHI DIN SALAMANCA.....	169
CENTRUL VECHI DIN ÁVILA, CU BISERICILE DIN AFARA ZIDURILOR.....	169
CENTRUL VECHI DIN SEGOVIA, CU APEDUCTUL.....	170
ESCORIAL / EL ESCORIAL.....	170
ALCALÁ DE HENARES.....	171
ARHITECTURA MUDEJARĂ DIN ARAGÓN.....	171
PEISAJUL CULTURAL DIN ARANJUEZ.....	171
CENTRUL VECHI DIN TOLEDO.....	172
CENTRUL VECHI DIN CÁCERES.....	172
MĂNĂȘTIREA REGALĂ SANTA MARÍA DE GUADELUPE.....	173
ANSAMBLUL ARHEOLOGIC DIN MÉRIDA.....	173
MINELE DE MERCUR ALMADÉN ȘI IDRJA.....	173

PICTURI RUPESTRE PREISTORICE DIN ESTUL SPANIEI	174
CENTRUL VECHI DIN CUENCA.....	174
BURSA MĂTĂSII (LA LONJA DE LA SEDA) DIN VALENCIA.....	175
OAZA DE PALMIERI DIN ELCHE.....	175
ÚBEDA ȘI BAEZA.....	175
ALHAMBRA, GENERALIFE ȘI ALBAYZÍN ÎN GRANADA.....	176
CENTRUL VECHI DIN CÓRDOBA.....	177
SEVILLA.....	178
PARCUL NAȚIONAL DOÑANA ÎN ANDALUZIA.....	180
BIODIVERSITATE ȘI CULTURĂ PE INSULA IBIZA.....	180
PEISAJUL CULTURAL SERRA DE TRAMUNTANA.....	181
SAN CRISTÓBAL DE LA LAGUNA DIN TENERIFE.....	182
PARCUL NAȚIONAL TEIDE DIN TENERIFE.....	182
SITUL DE DÔLMENE DE LA ANTEQUERA.....	182
PARCUL NAȚIONAL GARAJONAY DE PE GOMERA.....	183

Andorra

VALL DEL MADRIU-PERAFITA-CLAROR (ANDORRA).....	183
--	-----

Portugalia

CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL GUIMARAES.....	183
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL PORTO.....	184
REGIUNEA VITICOLĂ ALTO DOURO.....	184
SITURI RUPESTRE PREISTORICE ÎN VALEA RÂULUI CÔA ȘI ÎN SIEGA VERDE.....	184
MĂNĂSTIREA BATALHA.....	185
MĂNĂSTIREA DE LA TOMAR.....	186
MĂNĂSTIREA DIN ALCOBAÇA.....	186
PEISAJUL CULTURAL DE LA SINTRA.....	186
MĂNĂSTIREA IERONIMIȚILOR ȘI TURNUL DIN BELÉM.....	187
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL ÉVORA.....	188
ORAȘUL GARNIZOANĂ ELVAS ȘI FORTIFICAȚIILE SALE.....	188
CULTURA VIȚEI-DE-VIE PE INSULA PICO DIN AZORE	188
CENTRUL ORAȘULUI ANGRA DO HEROÍSMO DE PE INSULA TERCEIRA DIN AZORE.....	189
PĂDUREA DE DAFIN (LAURISILVA) DE PE MADEIRA.....	189
UNIVERSITATEA DIN COIMBRA.....	190

Italia

CALEA FERATĂ RETICĂ ÎN PEISAJUL CULTURAL ALBULA ȘI BERNINA.....	192
MILANO: SANTA MARIA DELLE GRAZIE ȘI CINA CEA DE TAINĂ A LUI LEONARDO DA VINCI.....	192
SACRI MONTI DIN PIEMONTE ȘI LOMBARDIA.....	192
REȘEDINȚELE CASEI DE SAVOIA DIN TORINO ȘI DIN ÎMPREJURIMI.....	192
DESENELE RUPESTRE DIN VAL CAMONICA.....	193
MONTE SAN GIORGIO.....	193
AȘEZAREA MODEL CRESPI D'ADDA.....	193
VICENZA ȘI VILELE LUI PALLADIO DIN VENETO.....	193
CENTRUL VECHI DIN VERONA.....	193
CENTRELE DE PUTERE ALE LONGOBARZILOR.....	194
DOLOMIȚII.....	196
VENEȚIA ȘI LAGUNA EI.....	198
GRĂDINA BOTANICĂ DIN ORAȘUL PADOVA.....	202
SITURILE ARHEOLOGICE ȘI BAZILICA PATRIARHALĂ DIN AQUILEA.....	202
MANTOVA ȘI SABBIONETA.....	202
FERRARA ȘI DELTA PADULUI.....	202
MONUMENTELE CU ARTĂ MURALĂ PALEOCREȘTINĂ DIN RAVENNA.....	203
CATEDRALA, TORRE CIVICA ȘI PIAZZA GRANDE DIN MODENA.....	204
STRADE NUOVE ȘI PALAZZI DEI ROLLI DIN GENOVA.....	204
PORTOVENERE, CINQUE TERRE ȘI INSULELE.....	204
PIAZZA DEL DUOMO, PISA.....	205
CENTRUL ISTORIC AL FLORENȚEI.....	206
CENTRUL ISTORIC DIN SAN GIMIGNANO.....	208
CENTRUL ISTORIC DIN SIENA.....	208
VAL D'ORCIA.....	209
CENTRUL ISTORIC DIN PIENZA.....	209

Italia / San Marino

CENTRUL ISTORIC DIN SAN MARINO ȘI MONTE TITANO.....	209
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL URBINO.....	210
BAZILICA SFÂNTUL FRANCISC ȘI ALTE SITURI FRANCISCANE.....	210

NECROPOLELE ETRUSCE DE LA CERVETERI ȘI TARQUINIA.....	211
CENTRUL ISTORIC AL ROMEI.....	212
VATICAN.....	216
VILLA D'ESTE DIN TIVOLI.....	218
VILLA LUI HADRIAN (TIVOLI)	218
CENTRUL ISTORIC DIN ORAȘUL NAPOLI.....	218
POMPEII, HERCULANEUM ȘI TORRE ANNUNZIATA.....	219
COASTA AMALFITANĂ	220
CASERTA ȘI SAN LEUCIO.....	220
PARCUL NAȚIONAL CILENTO ȘI VALLO DI DIANO.....	221
CASTEL DEL MONTE.....	221
LOCUIȚELE RUPESTRE DIN SASSI DI MATERA.....	221
TRULLI DIN ALBEROBELLO.....	222
INSULELE EOLIENE.....	222
SITURILE ARHEOLOGICE DIN AGRIGENTO.....	223
ORAȘELE BAROCULUI TÂRZIU DIN VAL DI NOTO.....	223
VILLA ROMANA DEL CASALE.....	224
SIRACUSA ȘI MORMINTELE RUPESTRE DE LA PANTALICA.....	224
NURAGHE DIN BARUMINI.....	224
VILELE ȘI GRĂDINILE FAMILIEI MEDICI DIN TOSCANA.....	225
ETNA.....	226
PALERMO, ORAȘUL ARABO-NORMAND, ȘI CATEDRALELE DIN CEFALÙ ȘI MONREALE	228

Malta

VALLETTA.....	229
TEMPLELE MEGALITICE DIN MALTA.....	229
HIPOGEUL HAL SAFLIENI.....	229

Slovenia

MINELE DE MERCUR ALMADÉN ȘI IDRIJA.....	230
PEȘTERILE DE LA ŠKOCJAN.....	230

Croația

CATEDRALA SFÂNTUL IACOB DIN ŠIBENIK.....	231
PARCUL NAȚIONAL LACURILE PLITVICE.....	231
BAZILICA SFÂNTUL EUFRAȘIU ȘI CENTRUL ISTORIC DIN POREČ	231
CENTRUL VECHI DIN TROGIR.....	232
CENTRUL ISTORIC DIN SPLIT CU PALATUL LUI DIOCLEȚIAN.....	234
CÂMPIA STARI GRAD.....	234
CENTRUL VECHI DIN DUBROVNIK.....	235

Bosnia și Herțegovina

PODUL VECHI ȘI CENTRUL ISTORIC DIN MOSTAR.....	236
PODUL MEHMED PAȘA SOKOLOVIĆ DIN VIȘEGRAD	236

Serbia

MĂNĂSTIREA STUDENICA	237
STARI RAS ȘI MĂNĂSTIREA SOPOČANI.....	237
MONUMENTELE MEDIEVALE DIN KOSOVO	237
PALATUL LUI GALERIUS DIN GAMZIGRAD (ROMULIANA)	237

Bosnia și Herțegovina, Croația, Muntenegru, Serbia

STEĆCI – MONUMENTE FUNERARE MEDIEVALE.....	238
--	-----

Muntenegru

PARCUL NAȚIONAL DURMITOR.....	240
PEISAJUL NATURAL ȘI CULTURAL AL REGIUNII KOTOR.....	240

România

BISERICILE DIN LEMN DIN MARAMUREȘ.....	241
SATELE CU BISERICI FORTIFICATE DIN TRANSILVANIA	241
CETĂȚILE DACICE DIN MUNȚII ORĂȘIEI.....	242
CENTRUL ISTORIC AL SIGHIȘOAREI.....	242
MĂNĂSTIREA HOREZU (HUREZI).....	242
BISERICILE DIN MOLDOVA	243
REZERVAȚIA BIOSFEREI DELTA DUNĂRII.....	244

Bulgaria

REZERVAȚIA BIOSFEREI SREBARNIA.....	244
MORMÂNTUL TRACIC DE LA SVEȘTARI.....	244
CĂLĂREȚUL DE LA MADARA.....	244
CENTRUL VECHI DIN NESEBĂR.....	245

BISERICILE DIN STÂNCĂ DE LA IVANOVU.....	246
MORMÂNTUL TRACIC DE LA KAZANLÂK.....	246
BISERICA DE LA BOIANA.....	246
MĂNĂSTIREA RILA.....	247
PARCUL NAȚIONAL PIRIN.....	247

Albania	
CENTRELE ISTORICE DIN BERAT ȘI GJIROKASTRA.....	248
ORAȘUL-VESTIGIU BUTRINT.....	248

Macedonia	
PATRIMONIUL NATURAL ȘI CULTURAL AL REGIUNII OHRID	249

Grecia	
SITUL ARHEOLOGIC DE LA VERGINA / AIGAI.....	250
MONUMENTELE PALEOCREȘTINE ȘI BIZANTINE DE LA SALONIC / THESSALONIKI.....	250
MUNTELE ATHOS.....	250
MĂNĂSTIRILE DE LA METEORA.....	251
CENTRUL VECHI DIN CORFU.....	251
SITUL ARHEOLOGIC DIN DELFI, INIMA ORACULARĂ A GRECIEI.....	251
ACROPOLA DIN ATENA.....	252
SITURILE ARHEOLOGICE DIN MICENE ȘI TIRINT.....	254
SITUL ARHEOLOGIC DE LA EPIDAUROS.....	254
SITUL ARHEOLOGIC DE LA OLIMPIA.....	254
TEMPLUL LUI APOLLO DIN BASSAE.....	254
SITUL ARHEOLOGIC DIN MISTRA.....	255
DELOS.....	255
MĂNĂSTIRILE DAFNI, HOSIOS LUKAS ȘI NEA MONI.....	255
PYTHAGOREION ȘI HERAIONUL DIN SAMOS.....	255
SITUL ARHEOLOGIC DE LA PHILIPPI.....	256
CENTRUL ISTORIC DIN PATMOS.....	258
ORAȘUL VECHI MEDIEVAL DIN RODOS.....	258

Cipru	
VESTIGIILE DIN PAFOS.....	259
BISERICILE PICTATE DIN MUNȚII TRÓODOS.....	259
SITUL ARHEOLOGIC DE LA CHOIROKOITIA.....	259

Turcia	
MOSCHEEA SELIMIYE DIN EDIRNE.....	260
ZONELE ISTORICE DIN ISTANBUL.....	262
CENTRUL VECHI DIN SAFRANBOLU.....	266
SITUL ARHEOLOGIC DE LA TROIA.....	266
ORAȘUL ANTIC HIERAPOLIS-PAMUKKALE.....	266
RUINELE DIN XANTHOS, CU SANCTUARUL LETOON.....	266
RUINELE DIN HATTUȘA.....	267
PARCUL NAȚIONAL GÖREME ȘI MONUMENTELE RUPESTRE DIN CAPPADOCIA.....	267
MOSCHEEA MARE ȘI SPITALUL-CĂMIN DIN DIVRIĞI.....	267
ANSAMBLUL FUNERAR DE LA NEMRUT DAĞI	267
SITUL NEOLITIC ÇATALHÖYÜK.....	268
SITUL ARHEOLOGIC DE LA ANI.....	270
EFES.....	270
FORTĂREAȚA DIN DIYARBAKIR ȘI PEISAJUL CULTURAL GRĂDINILE HEVSEL.....	271

Georgia	
SATELE DE MUNTE DIN SVANETI.....	272
CATEDRALA BAGRATI ȘI MĂNĂSTIREA GELATI.....	272
MONUMENTELE ISTORICE DE LA MĖHETA.....	273

Armenia	
MĂNĂSTIRILE HAGHPAT ȘI SANAHIN.....	274
CATEDRALA ȘI BISERICILE DIN ETCHMIADZIN, ȘITUL ARHEOLOGIC DIN ZVARTNOTS.....	274
MĂNĂSTIREA DIN GEGHARD ÎN VALEA AZATULUI.....	274

Azerbaidjan	
ORAȘUL FORTIFICAT BAKU, PALATUL ȘIRVAȘAHILOR ȘI TURNUL FECIOARELOR.....	275
DESENELE RUPESTRE ȘI PEISAJUL CULTURAL DIN GOBUSTAN.....	275

ASIA

Siria	
SATELE ANTICE DIN SIRIA DE NORD.....	278
CENTRUL VECHI DIN ALEP.....	278
CRAC DES CHEVALIERS ȘI QAL'AT SALAH AD-DIN.....	279
SITUL DE LA PALMIRA.....	279
CENTRUL VECHI DIN DAMASC.....	280
CENTRUL VECHI DIN BOSRA.....	280

Liban	
WADI QADISHA ȘI PĂDUREA DE CEDRI DE LIBAN.....	281
RUINELE DE LA ANJAR.....	281
RUINELE DE LA BYBLOS.....	281
RUINELE DE LA BAALBEK.....	282
RUINELE DE LA TIR.....	282

Israel	
CENTRUL VECHI DIN ACRA/AKKO.....	283
SITURILE EVOLUȚIEI OMULUI DIN MUNTELE CARMEL	283
LOCURILE SFINTE ALE BAHAI DIN HAIFA ȘI GALILEEA DE VEST	283
„ORAȘUL ALB” DIN TEL AVIV.....	284
NECROPOLA BET SHE'ARIM – SIMBOL AL ÎNNOIRII EVREIEȘTI...284	
AȘEZĂRILE BIBLICE MEGIDDO, HAZOR ȘI BEER ȘEVA (BEERSHEBA).....	285
SITUL ARHEOLOGIC MASADA.....	285
DRUMUL TĂMÂII ȘI ORAȘELE DIN DEȘERTUL NEGEV.....	285
CENTRUL VECHI ȘI ZIDURILE DIN IERUSALIM.....	286

Palestina	
BISERICA NAȘTERII DOMNULUI ȘI DRUMUL DE PELERINAJ SPRE BETLEEM.....	288

Iordania	
CASTELUL DIN DEȘERT QUSEIR AMRA.....	290
SITUL DE LA UM ER-RASAS (KASTROM MEFA'A).....	290
NECROPOLA ÎN STÂNCĂ ȘI RUINELE DE LA PETRA.....	291
ZONA PROTEJATĂ WADI RUM.....	292
„BETANIA DINCOLO DE IORDAN” (AL-MAGHTAS) – LOCUL BOTEZULUI DOMNULUI.....	293

Yemen	
CENTRUL VECHI DIN SANAA.....	294
CENTRUL VECHI ȘI ZIDUL DIN SHIBAM.....	294
CENTRUL VECHI DIN ZABID.....	294
ARHIPELAGUL SOCOTRA.....	294

Oman	
SITURILE ARHEOLOGICE DE LA BAT, AL-KHUTM ȘI AL-AYN.....	295
AFLAJ – SISTEMUL DE IRIGAȚII AL OMANULUI.....	295
FORTĂREAȚA BAHLA.....	295
ȚARA TĂMÂII.....	295

Bahrain	
SITUL ARHEOLOGIC QAL'AT AL-BAHRAIN.....	296
PESCUITUL DE PERLE, RAMURĂ A ECONOMIEI INSULARE.....	296

Emiratele Arabe Unite	
ABU DHABI: SITURILE CULTURALE DE LA AL AIN.....	296

Arabia Saudită	
SITUL ARHEOLOGIC AL-HIJR (MADAIN SALEH).....	297
ZONA ISTORICĂ AT-TURAIF DIN AD-DIR'YIAH.....	297
DESENELE RUPESTRE DIN HA'IL.....	297

Qatar	
SITURILE ARHEOLOGICE DE LA AL ZUBARAH.....	298

Irak	
ASSUR (QAL'AT SHERQAT).....	298
RUINELE ORAȘULUI PART HATRA.....	298
REGIUNEA „AL-AHWAR” DIN IRAKUL DE SUD.....	299

Iran	
PALATUL GOLESTAN DIN TEHERAN.....	300
PEISAJUL CULTURAL DE LA MAYMAND	302
ORAȘUL ARHEOLOGIC SAMARRA	302
ANSAMBLUL DE MĂNĂSTIRI ARMENEȘTI DIN IRAN	302
BAZARUL ISTORIC DIN TABRIZ.....	303
KHĀNEGĀH ȘI MORMĂNTUL ȘEICULUI SAFI AL-DIN DIN ARDABIL.....	303
SITUL ARHEOLOGIC TAKHT-E SULAIMAN.....	303
SOLTANIYEH.....	304
MAUSOLEUL GONBAD-E QĀBUS.....	304
BISOTUN/BEHISTUN.....	304
GRĂDINILE PERSANE.....	304
MEIDAN-E IMAM DIN ISFAHAN.....	305
RUINELE ORAȘULUI CHOĞA ZANBIL.....	306
SISTEMUL HIDRAULIC ISTORIC DE LA SHUSHTAR.....	306
BAM ȘI PEISAJUL SĂU CULTURAL.....	306
PERSEPOLIS	307
PASARGADAE	307
SUSA	307
MOSCHEEA DE VINERI DIN ISFAHAN	308
QANAT – SISTEMUL PERSAN DE IRIGAȚII	309
DEȘERTUL LUT	309
Kazahstan	
SARYARKA: STEPA ȘI LACURILE DIN NORDUL KAZAHSTANULUI.....	310
MAUSOLEUL LUI HOGEA AHMED YASAWI	310
PETROGLIFELE DIN SITUL ARHEOLOGIC DE LA TAMGALY.....	310
Uzbekistan	
ICHAN-QAL'A.....	311
CENTRUL ISTORIC DE LA SHAHRISABZ.....	311
CENTRUL ISTORIC DIN BUHARA.....	311
SAMARKAND, RĂSCRUCE A CULTURILOR.....	312
Turkmenistan	
KUNYA URGENCH.....	314
RUINELE DE LA MERV.....	314
FORTĂREȚELE PARTILOR DE LA NISA.....	314
Kîrgîzstan	
MUNTELE SFÂNT SULAIMAN-TOO.....	315
Tadjikistan	
SITUL ARHEOLOGIC DIN ORAȘUL SARAZM.....	315
PARCUL NAȚIONAL TADJIK.....	315
Kazahstan, Kîrgîzstan, Uzbekistan	
TIAN SHANUL DE VEST.....	316
Afghanistan	
MINARETUL ȘI VESTIGIILE DE LA JAM.....	318
PEISAJUL CULTURAL ȘI SITURILE ARHEOLOGICE DIN VALEA BAMIYAN.....	318
Pakistan	
VESTIGIILE BUDISTE DE LA TAKHT-I-BAHI.....	318
FORTĂREȚA ROHTAS.....	319
RUINELE ORAȘULUI TAXILA.....	319
FORTUL ȘI GRĂDINILE SHALIMAR DIN LAHORE.....	319
RUINELE ORAȘULUI MOHENJO-DARO.....	320
RUINELE ȘI NECROPOLA DIN THATTA.....	320
India	
PARCURILE NAȚIONALE NANDA DEVI ȘI VALEA FLORILOR.....	320
FORTUL ROȘU DIN DELHI.....	321
MORMĂNTUL LUI HUMAYUN DIN DELHI.....	322
QUTB MINAR ȘI MONUMENTELE SALE DIN DELHI.....	322
JANTAR MANTAR DIN JAIPUR.....	322
PARCUL NAȚIONAL KEOLADEO.....	323
FATEHPUR SIKRI, ORAȘUL MOGULILOR.....	323
FORTUL ROȘU DIN AGRA.....	323

TAJ MAHAL – AGRA.....	324
REZERVAȚIA NATURALĂ MANAS.....	326
PARCUL NAȚIONAL KAZIRANGA.....	326
PARCUL NAȚIONAL SUNDARBANS.....	326
TEMPLUL MAHABODHI DIN BODH GAYA.....	326
ANSAMBLUL DE TEMPLE KHAJURAHO.....	327
MONUMENTELE BUDISTE DIN SANCHI.....	327
GROTELE DE LA BHIMBETKA.....	327
PARCUL ARHEOLOGIC CHAMPANER–PAVAGADH.....	327
TEMPLELE ÎN STÂNCĂ DIN AJANTA.....	328
TEMPLELE DIN GROTELE ELLORA.....	329
GARA CHHATRAPATI SHIVAJI TERMINUS DIN MUMBAI.....	329
PEȘTERILE DIN ELEPHANTA.....	329
MUNȚII GHAȚI DE VEST.....	330
TEMPLUL DIN PATTADAKAL.....	330
ANSAMBLUL DE TEMPLE DIN HAMPPI.....	330
BISERICILE ȘI MĂNĂSTIRILE DIN GOA.....	330
TEMPLUL SOARELUI DIN KONARK.....	331
ANSAMBLUL DE TEMPLE DE LA MAHABALIPURAM.....	331
MARILE TEMPLE ALE DINASTIEI CHOLA.....	331
GĂRILE DE MUNTE DIN INDIA.....	331
COLINELE FORTIFICATE DIN RAJASTHAN.....	332
PARCUL NAȚIONAL KANGCHENJUNGA.....	334
SITUL ARHEOLOGIC NALANDA MAHAVIHARA.....	334

Bangladesh

PĂDURILE DE MANGROVE SUNDARBANS.....	336
BAGERHAT, ORAȘUL ISTORIC AL MOSCHEILOR.....	336
RUINELE MĂNĂSTIRII BUDISTE DIN PAHARPUR.....	336

Sri Lanka

RUINELE ORAȘULUI VECHI SIGIRIYA.....	337
ORAȘUL SFÂNT ANURADHAPURA.....	337
TEMPLUL DE AUR DIN DAMBULLA.....	338
RUINELE ORAȘULUI POLONNARUWA.....	338
ORAȘUL SFÂNT KANDY.....	338
PODIȘUL CENTRAL ÎNALT DIN SRI LANKA.....	339
REZERVAȚIA NATURALĂ PĂDUREA SINHARAJA.....	339
CENTRUL VECHI ȘI FORTIFICAȚIILE DIN GALLE.....	339

Mongolia

BAZINUL UVS NUUR.....	340
PICTURILE RUPESTRE DIN MUNȚII ALTAI.....	340
PEISAJUL CULTURAL DIN VALEA ORCHON.....	341
MUNTELE BURKHAN KHALDUN ȘI PEISAJUL SĂU SACRU.....	341

China

SITURILE TUSI.....	341
PICTURILE RUPESTRE DE LA HUA SHAN ȘI DE PE RĂUL ZUO JIANG.....	342
SITUL ARHEOLOGIC XANADU.....	343
CAPITALE ȘI MORMINTE DIN ANTICUL REGAT KOGURYO (GOGURYEO).....	343
MARELE ZID CHINEZESC.....	343
REȘEDIȚA DE VARĂ ȘI TEMPLUL DIN CHENGDE.....	346
SITUL PALEONTOLOGIC OMUL DE PEKIN DIN ZHOUKOU DIAN.....	346
PALATELE IMPERIALE DIN BEIJING ȘI SHENYANG.....	347
TEMPLUL CERULUI CU ALTARUL IMPERIAL DE SACRIFICIU DIN BEIJING.....	348
GRĂDINILE IMPERIALE (PALATUL DE VARĂ) DIN BEIJING.....	348
MONUMENTELE FUNERARE IMPERIALE ALE DINASTIILOR MING ȘI QING	348
GROTELE YUNGANG.....	348
MUNTELE WUTAI.....	349
GROTELE DIN MOGAO.....	349
CENTRUL ISTORIC DIN PINGYAO.....	349
YIN XU	349
ȚINUTUL MUNTOS TAISHAN.....	350
TEMPLUL ȘI MORMĂNTUL LUI CONFUCIUS DIN QUFU.....	351
GROTELE LONGMEN.....	352
MONUMENTELE ISTORICE DIN DENG FENG.....	352
MAUSOLEUL PRIMULUI ÎMPĂRAT AL CHINEI.....	352
SANCTUARELE TAOISTE DIN MUNȚII WUDANG	352

PARCUL NAȚIONAL LUSHAN.....	353
GRĂDINILE CLASICE DIN SUZHOU.....	353
MASIVUL MUNTOS HUANGSHAN.....	353
PEISAJUL CULTURAL LACUL DE VEST DIN HANGZHOU.....	353
CULTURILE CHINEZILOR HANI.....	354
SATELE ISTORICE XIDI ȘI HONGCUN DIN SUDUL PROVINCIEI ANHUI.....	356
PEISAJUL MUNTOS WUYI.....	356
PEISAJUL DIN PARCUL NATURAL WULINGYUAN.....	356
SCULPTURILE RUPESTRE DIN DAZU.....	356
PARCUL NATURAL VALEA JIUZHAIGOU.....	357
PARCUL NAȚIONAL HUANGLONG.....	357
MUNTELE QINGCHENG ȘI SISTEMUL DE IRIGAȚII DIN DUJIANGYAN.....	357
REZERVAȚIA NATURALĂ DE PANDA GIGANT DIN SICHUAN.....	357
EMEISHAN ȘI MARELE BUDDHA DIN LESHAN.....	358
ARIILE PROTEJATE DIN PARCUL NAȚIONAL AL CELOR TREI FLUVII CARE CURG PARALEL DIN YUNNAN.....	359
CENTRUL VECHI LIJIANG.....	359
ANSAMBLUL ISTORIC AL PALATULUI POTALA DIN LHASA.....	360
PEISAJUL CARSTIC DIN SUDUL CHINEI.....	362
RELIEFURILE DANXIA.....	362
PARCUL NAȚIONAL SANQINGSHAN.....	362
TULOU – CONSTRUCTIILE CIRCULARE DIN FUJIAN.....	363
SITUL PALEONTOLOGIC CHENGJIANG.....	363
TURNURILE DIAOLOU ȘI SATELE DIN KAIPING.....	363
MUNȚII TIAN SHAN DIN XINJIANG.....	364
CENTRUL ISTORIC DIN MACAO.....	364
DISTRICTUL FORESTIER SHENNONGJIA DIN PROVINCII HUBEI....	365
Nepal	
VALEA KATHMANDU.....	366
LUMBINI, LOCUL DE NAȘTERE AL LUI BUDDHA.....	366
PARCUL NAȚIONAL SAGARMATHA.....	367
PARCUL NAȚIONAL CHITWAN.....	367
Republica Populară Democrată Coreeană	
SITURILE ISTORICE DE LA KAESŌNG.....	367
MORMINTELE KOGURYO (GOGURYEO).....	368
Republica Coreea	
ALTARUL REGAL JONGMYO DIN SEUL.....	368
ANSAMBLUL DE PALATE CHANGDEOKGUNG.....	368
CETATEA Hwasŏng.....	369
MORMINTELE REGALE ALE DINASTIEI CHOSŌN.....	369
SITURILE ISTORICE ALE REGATULUI BAEKJE.....	369
TEMPLUL HAEINSA ȘI CHANGGYONG P'ANGO.....	370
SATELE ISTORICE HAHŌE ȘI YANGDONG.....	370
GROTA SEOKGURAM ȘI TEMPLUL BULGUKSA.....	370
SITURILE ISTORICE DIN GYEONGJU (KYONGJU).....	371
SITUL DE DOLMENE DIN GOCHANG, Hwasun ȘI GANGHWA.....	371
INSULA VULCANICĂ JEJU ȘI TUNELUL DE LAVĂ.....	371
Japonia	
SHIRETOKO.....	372
PĂDUREA DE FAG SHIRAKAMI-SANCHI.....	372
TEMPLUL HIRAIZUMI, GRĂDINILE ȘI SITURILE ARHEOLOGICE ALE ȚINUTULUI BUDIST PUR.....	372
SATELE ISTORICE SHIRAKAWA-GO ȘI GOKAYAMA.....	373
SANCTUARELE ȘI TEMPLELE DIN NIKKO.....	373
MONUMENTELE ISTORICE ALE ORAȘULUI IMPERIAL KYOTO....	374
MONUMENTELE ISTORICE ALE ORAȘULUI IMPERIAL NARA.....	376
SANCTUARELE ȘI DRUMURILE PELERINILOR DIN MUNȚII KII.....	376
REȘEDIȚA NOBILIARĂ HIMEJI-JO.....	376
ALTARUL ȘINTOIST DIN ITSUKUSHIMA.....	377
SANCTUARELE BUDISTE DIN ZONA HORYU-JI.....	378
MEMORIALUL PĂCII DE LA HIROSHIMA.....	378
PĂDUREA DE CEDRI DE LA YAKUSHIMA.....	378
SITURILE ARHEOLOGICE ALE REGATULUI DIN ARHIPELAGUL RYUKYU.....	379
MINA DE ARGINT IWAMI GINZAN.....	379
ARHIPELAGUL OGASAWARA.....	379
FUJI-YAMA.....	380
SITURILE REVOLUȚIEI INDUSTRIALE DIN PERIOADA MEIJI.....	381

Thailanda	
RUINELE DIN SUKHOTHAI.....	382
SITUL ARHEOLOGIC DE LA BAN CHIANG.....	384
REZERVAȚIILE FAUNISTICE THUNG YAI ȘI HUAI KHA KHAENG.....	384
RUINELE DIN AYUTTHAYA.....	385
COMPLEXUL FORESTIER DONG PHAYAYEN-KHAO YAI.....	385
Laos	
ORAȘUL LUANG PRABANG.....	386
TEMPLELE DIN WAT PHU ȘI PEISAJUL CULTURAL CHAMPASAK.....	386
Cambodgia	
TEMPLUL DE LA PREAH VIHEAR.....	387
RUINELE DIN ANGKOR.....	388
Vietnam	
ZONA CENTRALĂ DIN HANOI CU CITADELA IMPERIALĂ THĂNG LONG..	390
GOLFUL HALONG.....	390
CITADELA DINASTIEI HŌ.....	391
PARCUL NAȚIONAL PHONGNHA-KE BANG.....	391
MONUMENTELE ORAȘULUI IMPERIAL HUE.....	391
ORAȘUL ISTORIC HOI AN.....	392
ORAȘUL-TEMPLU MY SON.....	392
Filipine	
ORAȘUL ISTORIC VIGAN.....	392
TERASELE CU OREZĂRII DIN CORDILIERA FILIPINEZĂ.....	393
BISERICILE BAROCE DIN FILIPINE.....	393
PARCUL NAȚIONAL AL RĂULUI SUBTERAN PUERTO PRINCESA.....	393
PARCUL NATURAL RECIFELE TUBBATAHA.....	394
Singapore	
GRĂDINA BOTANICĂ DIN SINGAPORE.....	394
Malaysia	
SITURILE ARHEOLOGICE DIN VALEA LENGKONG.....	395
ORAȘELE ISTORICE MALACCA (MELAKA) ȘI GEORGE TOWN DIN STRĂMTOAREA MALACCA.....	395
PARCUL KINABALU.....	395
PARCUL NAȚIONAL GUNUNG MULU.....	395
Indonezia	
PĂDURILE TROPICALE DIN SUMATRA.....	396
PARCUL NAȚIONAL UJUNG KULON.....	397
ANSAMBLUL DE TEMPLE BUDISTE DIN BOROBUDUR.....	397
TEMPLELE HINDUSE DIN PRAMBANAN.....	398
SITUL PALEONTOLOGIC SANGIRAN.....	398
BALI: SISTEMUL DE IRIGAȚII SUBAK.....	398
PARCUL NAȚIONAL KOMODO.....	399
PARCUL NAȚIONAL LORENTZ.....	399
AUSTRALIA ȘI OCEANIA	
Australia	
PARCUL NAȚIONAL KAKADU.....	402
PARCUL NAȚIONAL PURNULULU.....	404
COASTA NINGALOO.....	405
SHARK BAY (GOLFUL RECHINILOR).....	406
PARCUL NAȚIONAL ULURU-KATA TJUTA.....	406
WET TROPICS DIN QUEENSLAND.....	407
PĂDURILE TROPICALE UMEDE GONDWANA ALE AUSTRALIEI.....	407
GREATER BLUE MOUNTAINS.....	407
OPERA DIN SYDNEY.....	408
INSULA FRASER.....	408
MAREA BARIERĂ DE CORALI.....	409
LAGĂRUL ISTORIC AL DEȚINUȚILOR DIN AUSTRALIA.....	410
ZONA LACUSTRĂ WILLANDRA.....	411
SITURILE FOSILIFERE AUSTRALIENE DIN RIVERSLEIGH ȘI NARACOORTE	411
PALATUL EXPOZIȚIONAL REGAL ȘI GRĂDINILE CARLTON DIN MELBOURNE.....	411
ARHIPELAGUL LORD HOWE.....	411
REGIUNEA SĂLBATICĂ DIN TASMANIA.....	412
INSULA MACQUARIE.....	412
INSULELE HEARD ȘI MCDONALD.....	413
Palau	
LAGUNA SUDICĂ DIN INSULELE CHELBACHEB (ROCK ISLAND).....	413

CUPRINS

Papua-Noua Guinee			
PEISAJUL AGRAR ISTORIC DE LA KUK.....	414		
Vanuatu			
PEISAJUL CULTURAL CHIEF ROI MATA'S DOMAIN	414		
Insulele Solomon			
ATOLUL DE CORALI EAST RENNELL.....	415		
Kiribati			
AREALUL MARIN PROTEJAT INSULELE PHOENIX.....	415		
Marshall			
SITUL DE TESTE NUCLEARE DE PE ATOLUL BIKINI.....	415		
Fiji			
ORAȘUL-PORT LEVUKA.....	416		
Micronezia			
NAN MADOL.....	416		
Noua Zeelandă			
PARCUL NAȚIONAL TE WAHIPOUNAMU DIN SUD-VESTUL NOII ZEELANDE.....	417		
INSULELE SUBANTARCTICE.....	417		
PARCUL NAȚIONAL TONGARIRO.....	418		
AFRICA			
Maroc			
MEDINA DIN TĒTOUAN.....	420		
RABAT – ORAȘUL MODERN CU NUCLEU ISTORIC.....	420		
ORAȘUL ISTORIC FÈS.....	423		
SITURILE ARHEOLOGICE DE LA VOLUBILIS.....	424		
ORAȘUL ISTORIC MEKNÈS.....	425		
ORAȘUL ISTORIC MAZAGAN (EL-JADIDA).....	425		
MEDINA DIN MARRAKESH.....	426		
ORAȘUL ISTORIC ESSAOUIRA.....	427		
KSAR AÏT-BEN-HADDOU.....	427		
Algeria			
KASBAH-UL (ORAȘUL ISTORIC) ALGER.....	428		
FORTIFICAȚIA BENI HAMMAD.....	428		
TIPASA.....	428		
DJÉMILA.....	429		
TIMGAD.....	429		
VALEA M'ZAB.....	429		
TASSILI N'AJJER.....	430		
Tunisia			
RUINELE DIN DOUGGA / THUGGA.....	432		
PARCUL NAȚIONAL ICHKEUL.....	432		
RUINELE DIN CARTAGINA.....	432		
MEDINA DIN TUNIS.....	433		
MEDINA DIN SOUSSE.....	434		
MEDINA DIN KAIROUAN.....	434		
KERKOUANE ȘI NECROPOLELE.....	435		
AMFITEATRUL DIN EL DJEM.....	435		
Libia			
RUINELE DE LA LEPTIS MAGNA.....	436		
RUINELE DIN SABRATHA.....	436		
RUINELE DIN CIRENE.....	436		
CENTRUL VECHI DIN GHADAMES.....	437		
PICTURILE RUPESTRE DIN TADRART ACACUS.....	437		
Egipt			
WADI AL-HITAN.....	438		
RUINELE CREȘTINE TIMPURII DE LA ABU MENA.....	438		
CAIRO, ORAȘUL ISLAMIC	439		
MEMFIS, CU NECROPOLA ȘI PIRAMIDELE.....	440		
ORAȘUL TEBA ȘI NECROPOLA SA.....	442		
MONUMENTE NUBIENE, DE LA ABU SIMBEL PÂNĂ LA PHILAE.....	444		
MĂNĂSTIREA SFÎNTA ECATERINA ȘI ÎMPREJURIMILE.....	444		
Sudan			
DJEBEL BARKAL ȘI SITURILE DIN REGIUNEA NAPATA.....	445		
SITURILE ARHEOLOGICE DE PE INSULA MEROE.....	446		
PARCUL NAȚIONAL MARIN SANGANEB, GOLFUL DUNGONAB ȘI INSULA MUKKAWAR.....	447		
MASIVUL ENNEDI – PEISAJ CULTURAL ȘI NATURAL.....	447		
Mauritania			
PARCUL NAȚIONAL BANC D'ARGUIN.....	448		
ORAȘELE (KSUR) OUDANE, CHINGUETTI, TICHITT ȘI OUALATA	448		
Mali			
MOSCHEILE, MAUSOLEELE ȘI CIMITIRELE DIN TIMBUKTU	449		
MORMÂNTUL ASKIA DIN GAO.....	449		
DJENNÉ ȘI SITURILE SALE ARHEOLOGICE.....	449		
STÂNCILE DIN BANDIAGARA – ȚINUTUL DOGONILOR.....	450		
Niger			
PARCURILE NATURALE AIR ȘI TĒNÉRÉ.....	452		
PARCUL NAȚIONAL „W”.....	452		
CENTRUL ISTORIC DIN AGADEZ.....	453		
Ciad			
PEISAJUL LACUSTRU OUNIANGA.....	452		
Capul Verde			
CIDADE VELHA.....	454		
Senegal			
REZERVAȚIA DE PĂȘĂRI DJOUDJ.....	454		
INSULA SAINT-LOUIS.....	454		
INSULA GORÉE.....	455		
RITUALURI DE TRECERE ALE POPULAȚIEI BASSARI.....	456		
DELTA SALOUM.....	458		
PEISAJELE CULTURALE BASSARI, FULA ȘI BÉDIK.....	458		
PARCUL NAȚIONAL NIOKOLO-KOBA.....	458		
Gambia			
MEGALIȚII DIN SENEGAMBIA.....	458		
INSULA JAMES ȘI ALTE SITURI ISTORICE.....	459		
Guineea			
ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ MUNȚII NIMBA.....	459		
Coasta de Fildeș			
PARCUL NAȚIONAL COMOÉ.....	459		
PARCUL NAȚIONAL TAÏ.....	459		
CENTRUL ISTORIC GRAND-BASSAM.....	460		
Burkina Faso			
RUINELE DIN LOROPĒNI.....	460		
Ghana			
CONSTRUCȚII TRADIȚIONALE ALE POPULAȚIEI ASHANTI.....	460		
FORTURI ȘI CASTELE DIN GHANA.....	460		
Togo			
KOUTAMMAKOU – ȚINUTUL POPULAȚIEI BATAMMARIBA.....	461		
Benin			
PALATELE REGALE DIN ABOMEY.....	461		
Nigeria			
CRÂNGUL SACRU AL ZEIȚEI OSHUN DIN OSHOGBO.....	461		
PEISAJUL CULTURAL DIN SUKUR.....	461		
Camerun			
REZERVAȚIA FAUNISTICĂ DJA.....	462		
Gabon			
PEISAJUL CULTURAL LOPÉ-OKANDA.....	462		
Republica Centrafricană			
PARCUL NAȚIONAL MANOVO-GOUNDA ST. FLORIS.....	462		
PARCUL TRINAȚIONAL SANGHA.....	463		
Republica Democrată Congo			
PARCUL NAȚIONAL GARAMBA.....	464		
REZERVAȚIA OKAPI.....	464		
PARCUL NAȚIONAL SALONGA.....	464		
PARCUL NAȚIONAL KAHUZI-BIEGA.....	464		
PARCUL NAȚIONAL VIRUNGA.....	465		
Ethiopia			
PARCUL NAȚIONAL SIMIEN.....	466		
RUINELE DE LA AKSUM.....	466		
FASIL GHEBBI DIN REGIUNEA GONDAR	467		
BISERICILE ÎN PIATRĂ DIN LALIBELA.....	468		
VALEA DE PE CURSUL INFERIOR AL RĂULUI AWASH.....	469		
VALEA DE PE CURSUL INFERIOR AL RĂULUI OMO.....	469		
STEELELE CU RELIEFURI DE LA TIYA.....	470		
CULTURILE AGRICOLE KONSO.....	470		

ORAȘUL VECHI FORTIFICAT HARAR JUGOL.....470

Uganda

PARCUL NAȚIONAL BWINDI.....471
PARCUL NAȚIONAL MUNȚII RUWENZORI.....471
MORMINTELE REGILOR BUGANDA DIN KASUBI.....471

Kenya

PĂDURILE SACRE KAYA ALE ETNICILOR MIJIKENDA.....472
FORTUL JESUS DIN MOMBASA.....472
ORAȘUL VECHI LAMU.....472
PARCUL NAȚIONAL LACUL TURKANA.....472
PARCUL NAȚIONAL MOUNT KENYA.....473
LACURILE DIN VALEA MARELUI RIFT.....473

Tanzania

PARCUL NAȚIONAL SERENGETI.....474
ZONA PROTEJATĂ NGORONGORO.....476
PARCUL NAȚIONAL KILIMANJARO.....476
REZERVAȚIA SELOUS.....476
RUINELE DE LA KILWA KISIWANI ȘI SONGO MNARA.....477
STONE TOWN DIN ZANZIBAR.....477
PICTURILE RUPESTRE DIN KONDOA.....477

Zambia

CASCADE VICTORIA (MOSI-OA-TUNYA).....478

Zimbabwe

PARCUL NAȚIONAL MANA POOLS.....479
MONUMENTUL NAȚIONAL RUINELE DIN KHAMI.....479
MATOBO HILLS.....479
MONUMENTUL NAȚIONAL MARELE ZIMBABWE.....479

Malawi / Mozambic

PARCUL NAȚIONAL LACUL MALAWI.....480
ARTA RUPESTRĂ DIN CHONGONI.....480
INSULA MOZAMBIC.....480

Botswana / Namibia

TSODILO.....481
TWYFELFONTEIN (/UI-//AES).....481
DEȘERTUL NAMIB.....481

Africa de Sud

PEISAJUL CULTURAL MAPUNGUBWE.....482
FOSILELE DE HOMINIZI DIN AFRICA DE SUD.....482
VREDEFORT DOME.....482
PARCUL DRAKENSBERG (UKHAHLAMBA).....483
PARCUL ISIMANGALISO WETLAND.....483
PEISAJUL CULTURAL ȘI BOTANIC RICHTERSVELD.....484
ROBBEN ISLAND.....484
ZONA FLORISTICĂ DE LA CAPUL BUNEI SPERANȚE.....484

Madagascar

PĂDURILE TROPICALE DE LA ATSIANANANA.....485
ZONA PROTEJATĂ TSINGY DE BEMARAHA.....485
DEALURILE REGALE DE LA AMBOHIMANGA.....485

Mauritius

AAPRAVASI GHAT.....486
PEISAJUL CULTURAL LE MORNE.....486

Seychelles

ATOLUL ALDABRA.....487
PARCUL NATURAL VALLÉE DE MAI.....487

AMERICA

Canada

KLUANE / WRANGELL-ST. ELIAS / GLACIER BAY / TATSHENSHINI-ALSEK 490
PARCUL NAȚIONAL NAHANNI.....490
PARCUL NAȚIONAL WOOD BUFFALO.....491
ZONA PROTEJATĂ MISTAKEN PONIT.....491
SGANG GWAAY (ANTHONY ISLAND).....491
MUNȚII STÂNCOȘI CANADIENI.....492
PARCUL NAȚIONAL GROS MORNE.....492
HEAD-SMASHED-IN BUFFALO JUMP.....493
PARCUL PROVINCIAL DINOSAUR.....493
MONUMENTUL ISTORIC NAȚIONAL L'ANSE AUX MEADOWS.....493
PARCUL NAȚIONAL MIGUASHA.....494

DISTRICTUL ISTORIC DIN QUÉBEC.....494
CANALUL RIDEAU.....494
FALEZA CU FOSILE DE LA JOGGINS.....495
PEISAJUL CULTURAL GRAND PRÉ.....495
ORAȘUL VECHI LUNENBURG.....495
PARCUL INTERNAȚIONAL AL PĂCII WATERTON-GLACIER.....496
RED BAY – CENTRUL ISTORIC AL VÂNĂTORILOR DE BALENE BASCI.....496

Statele Unite ale Americii

PARCUL NAȚIONAL OLYMPIC.....497
PARCUL NAȚIONAL YELLOWSTONE.....497
PARCUL NAȚIONAL REDWOOD.....497
PARCUL NAȚIONAL YOSEMITE.....498
PARCUL NAȚIONAL GRAND CANYON.....498
PARCUL ISTORIC AL CULTURII CHACO.....499
PARCUL NAȚIONAL MESA VERDE.....499
TAOS PUEBLO – AȘEZARE A INDIENILOR.....499
PARCUL NAȚIONAL CARLSBAD CAVERNS.....499
STATUIA LIBERTĂȚII.....500
SALA INDEPENDENȚEI DIN PHILADELPHIA.....500
AȘEZAREA PREISTORICĂ CAHOKIA MOUNDS.....500
MONTICELLO ȘI UNIVERSITATEA VIRGINIA ÎN CHARLOTTESVILLE.....501
PARCUL NAȚIONAL MAMMOTH CAVE.....501
PARCUL NAȚIONAL GREAT SMOKY MOUNTAINS.....501
PARCUL NAȚIONAL EVERGLADES.....502
FORTIFICAȚIILE DIN SAN JUAN DIN PUERTO RICO.....502
PARCUL NAȚIONAL VULCANIC DIN HAWAII.....503
ZONA PROTEJATĂ MARINĂ PAPAĦANAUMOKUĦAEA.....503
MISIUNILE DE PE RÂUL SAN ANTONIO.....503

Mexic

SITUL ARHEOLOGIC PAQUIMÉ DIN CASAS GRANDES.....504
REZERVAȚIA NATURALĂ DE BALENE EL VIZCAÍNO.....504
PICTURILE RUPESTRE DIN SIERRA DE SAN FRANCISCO.....504
INSULELE ȘI REZERVAȚIILE DIN GOLFUL CALIFORNIA.....504
VECHIUL DRUM COMERCIAL CAMINO REAL DE TIERRA ADENTRO.....505
CENTRUL ISTORIC DIN ZACATECAS.....505
CÂMPURILE DE AGAVE ȘI INSTALAȚIILE DE LA TEQUILA.....505
CENTRUL VECHI ȘI MINELE DIN GUANAJUATO.....506
SAN MIGUEL DE ALLENDE ȘI SANCTUARUL DIN ATOTONILCO.....506
ANSAMBLUL MONUMENTAL QUERÉTARO.....506
CENTRELE MISIONARE DE LA SIERRA GORDA DE QUERÉTARO.....506
HOSPICIO CABAÑAS DIN GUADALAJARA.....507
AȘEZAREA PRECOLUMBIANĂ EL TAJÍN.....507
CENTRUL VECHI DIN MORELIA.....507
REZERVAȚIA BIOSFEREI MARIPOSA MONARCA.....507
ORAȘUL PRECOLUMBIAN TEOTIHUACÁN.....508
CASA ȘI STUDIOUL LUI LUIS BARRAGÁN.....510
APEDUCTUL LUI PADRE TEMBLEQUE.....510
CENTRUL ISTORIC AL CIUDAD DE MÉXICO ȘI XOCHIMILCO.....510
CAMPUSUL UNIVERSIDAD NACIONAL AUTÓNOMA DE MÉXICO (UNAM).....511
EL PINACATE Y GRAN DESIERTO DE ALTAR.....511
SITUL ARHEOLOGIC DE LA XOCHICALCO.....511
CENTRUL VECHI DIN PUEBLA.....512
ARHIPELAGUL REVILLAGIGEDO.....512
MĂNĂSTIRILE DE SECOL XVI DE PE VERSANȚII MUNTELUI POPOCATÉPETL 512
CENTRUL VECHI DIN OAXACA ȘI MONTE ALBÁN.....513
GROTELE PREISTORICE DE LA YAGUL ȘI MITLA DIN VALEA OAXACA.....513
ZONA MONUMENTELOR DE LA TLACOTALPAN.....513
RUINELE ȘI PARCUL NAȚIONAL DE LA PALENQUE.....514
ORAȘUL ȘI FORTIFICAȚIA DE LA CAMPECHE.....514
ORAȘUL PREHISPANIC UXMAL.....514
RUINELE DE LA CHICÉN ITZÁ.....515
REZERVAȚIA BIOSFEREI SIAN KA'AN.....515
ORAȘUL MAYAȘ CALAKMUL.....515

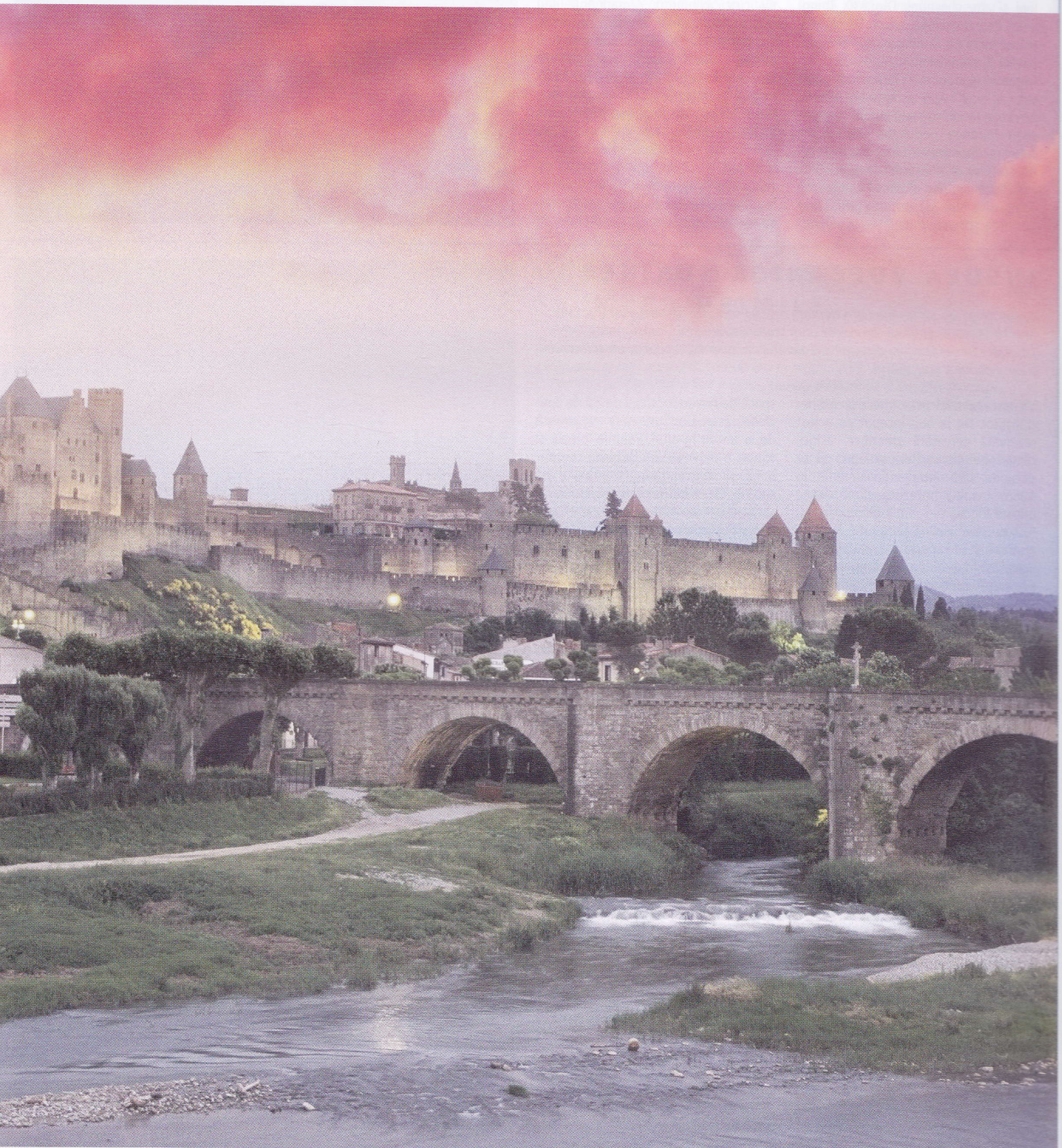
Belize / Guatemala

BARIERA DE CORALI DIN BELIZE.....516
PARCUL NAȚIONAL TIKAL.....516
RUINELE MAYA DE LA QUIRIGUÁ.....516
ANTIGUA GUATEMALA.....516

Honduras / El Salvador / Nicaragua	
REZERVAȚIA BIOSFEREI DE LA RÍO PLÁTANO.....	517
RUINELE MAYA DE LA COPÁN.....	517
RUINELE DE LA JOYA DE CERÉN.....	517
RUINELE DE LA LEÓN VIEJO.....	517
CATEDRALA DIN LEÓN.....	518
Jamaica	
BLUE ȘI JOHN CROW MOUNTAINS.....	518
Costa Rica	
REZERVAȚIA NATURALĂ GUANACASTE.....	519
PARCUL NAȚIONAL INSULA COCOS.....	519
Panama	
REZERVAȚIA NATURALĂ TALAMANCA ȘI PARCUL NATURAL LA AMISTAD.....	520
PARCUL NAȚIONAL COIBA ȘI ARIILE SALE MARINE PROTEJATE	521
FORTIFICAȚIILE PORTOBELLO ȘI SAN LORENZO.....	521
PANAMÁ VIEJO ȘI CARTIERUL ISTORIC DIN ORAȘUL PANAMA.....	521
PARCUL NAȚIONAL DARIÉN.....	521
Cuba	
HAVANA – CENTRUL ȘI FORTIFICAȚIILE.....	522
PEISAJUL CULTURAL DIN VALEA VIÑALES.....	523
CENTRUL VECHI DIN CIENFUEGOS.....	523
ORAȘUL TRINIDAD ȘI VALLE DE LOS INGENIOS.....	523
CENTRUL ISTORIC DIN CAMAGÜEY.....	524
FORTIFICAȚIA SAN PEDRO DE LA ROCA DIN SANTIAGO DE CUBA.....	524
RELIEFUL ALE PRIMELOR PLANTAȚII DE CAFEĂ DIN SUD-ESTUL CUBEI ..	524
PARCUL NAȚIONAL DESEMBARCO DEL GRANMA.....	525
PARCUL NAȚIONAL ALEJANDRO DE HUMBOLDT.....	525
Antigua și Barbuda	
ȘANTIERUL NAVAL NELSON'S DOCKYARD.....	525
Republica Dominicană / Haiti / St Kitts și Nevis	
SANTO DOMINGO DIN PERIOADA COLONIALĂ.....	526
PARCUL NAȚIONAL ISTORIC DIN HAITI.....	526
PARCUL NAȚIONAL ȘI FORTUL BRIMSTONE HILL.....	526
Dominica / St Lucia / Barbados	
PARCUL NAȚIONAL MORNE TROIS PITONS.....	527
REZERVAȚIA NATURALĂ PITONS.....	527
BRIDGETOWN ȘI GARNIZOANA SA.....	527
Columbia	
CARTAGENA.....	528
CENTRUL VECHI DIN SANTA CRUZ DE MOMPOX.....	529
PARCUL NAȚIONAL LOS KATÍOS.....	529
PEISAJUL CULTURAL AL CAFELEI.....	529
PARCUL ARHEOLOGIC NAȚIONAL TIERRADENTRO.....	529
PARCUL ARHEOLOGIC SAN AGUSTÍN.....	530
REZERVAȚIA NATURALĂ MALPELO.....	530
Ecuador	
PARCUL NAȚIONAL INSULELE GÁLAPAGOS.....	531
CENTRUL ISTORIC AL ORAȘULUI QUITO.....	532
CENTRUL VECHI DIN CUENCA.....	533
PARCUL NAȚIONAL SANGAY.....	533
Peru	
PARCUL NAȚIONAL RÍO ABISEO.....	534
RUINELE VECHIULUI ORAȘ CHAN CHAN.....	534
SITUL ARHEOLOGIC CHAVÍN.....	534
PARCUL NAȚIONAL HUASCARÁN.....	535
ORAȘUL SFÂNT CARAL – SUPE.....	535
PARCUL NAȚIONAL MANÚ.....	536
CENTRUL VECHI DIN LIMA.....	536
CUZCO.....	537
MACHU PICCHU.....	
538	
LINIILE NAZCA ȘI PAMPAS DE JUMANA.....	
539	
CENTRUL VECHI DIN AREQUIPA.....	
539	
Bolivia	
RUINELE DE LA TIAHUANACO.....	540
CENTRUL VECHI DIN SUCRE.....	540
POTOS.....	540
FORTĂREAȚA SAMAIPATA.....	541
PARCUL NAȚIONAL NOEL KEMPF MERCADO.....	541
CENTRUL MISIONAR IEZUIT AL CHIQUITOS.....	541
Chile	
EXPLOATĂRILE DE SALPETRU DE LA HUMBERSTONE ȘI SANTA LAURA..	542
CENTRUL VECHI DIN VALPARAÍSO	542
ORAȘUL MINELOR DE CUPRU SEWELL.....	543
BISERICILE DIN LEMN DIN CHILOÉ.....	543
PARCUL NAȚIONAL RAPA NUI (INSULA PAȘTELUI).....	543
Venezuela	
CENTRUL VECHI ȘI PORTUL CORO.....	544
ORAȘUL UNIVERSITAR CARACAS.....	544
PARCUL NAȚIONAL CANAIMA.....	544
Surinam	
CENTRUL VECHI AL ORAȘULUI PARAMARIBO.....	545
REZERVAȚIA NATURALĂ DIN SURINAMUL CENTRAL.....	545
Brazilia	
REZERVAȚIA DIN BAZINUL CENTRAL AL AMAZONULUI	545
ANSAMBLUL MODERN DE LA PAMPULHA.....	548
PARCUL NATURAL PANTANAL.....	548
CENTRUL VECHI DIN SÃO LUÍS.....	548
CENTRUL VECHI DIN OLINDA.....	549
PIAȚA SÃO FRANCISCO DIN SÃO CRISTÓVÃO.....	549
PARCUL NAȚIONAL SERRA DA CAPIVARA.....	549
CENTRUL VECHI DIN SALVADOR DA BAHIA.....	550
BRASÍLIA.....	550
RIO DE JANEIRO – ORAȘUL DINTRE MUNȚI ȘI MARE.....	551
PĂDURILE TROPICALE DE PE COSTA DO DESCOBRIMENTO.....	552
PARCURILE NAȚIONALE CHAPADA DOS VEADEIROS ȘI EMAS.....	552
PĂDURILE DIN SUD-ESTUL ATLANTICULUI	552
REZERVAȚIILE FERNANDO DE NORONHA ȘI ATOLUL DAS ROCAS.....	553
PARCUL NAȚIONAL IGUAÇU.....	553
MISIUNEA IEZUITĂ A POPULAȚIEI GUARANÍ.....	553
CENTRUL VECHI DIN GOIÁS	554
CENTRUL VECHI DIN OURO PRETO.....	554
CENTRUL VECHI DIN DIAMANTINA.....	554
BISERICA BOM JESUS DIN CONGONHAS.....	554
Paraguay / Uruguay	
MISIUNI IEZUITE DIN PARAGUAY.....	555
PEISAJUL INDUSTRIAL DE LA FRAY BENTOS.....	555
CENTRUL VECHI DIN COLONIA DEL SACRAMENTO.....	555
Argentina	
QUEBRADA DE HUMAHUACA.....	556
PARCUL NAȚIONAL IGUAZÚ	556
PARCURILE NATURALE ISCHIGUALASTO ȘI TALAMPAYA.....	556
ANSAMBLURILE DE CLĂDIRI IEZUITE DIN ZONA CÓRDOBA	557
PENINSULA VALDÉS.....	557
CUEVA DE LAS MANOS PE RÍO PINTURAS.....	557
PARCUL NAȚIONAL LOS GLACIARES.....	558

EUROPA

Respect pentru oameni și cărți

PARCUL NAȚIONAL THINGVELLIR

Valea Thing (Thingvellir) din peninsula Reykjanes din sud-vestul extrem al Islandei nu este un loc important doar din punct de vedere istoric, ci și geologic.

Adunarea oamenilor liberi se numea la populația Islandei Thing sau Althing, un termen provenit din vechea norvegiană. Oamenii se întâlneau într-un loc sub cerul liber pentru a discuta despre legi și alte chestiuni. Din 930, Thingvellir, care înseamnă „valea Thingului”, a fost locul de întâlnire a tuturor bărbaților liberi ai Islandei.

Legea în vigoare era citită de un „purător al legii”. Apoi se luau hotărâri cu privire la modificări sau înnoiri care priveau întreaga populație. Una dintre cele mai importante a fost cea de recunoaștere a creștinismului în anul 1000. În 1798 a avut loc ultimul Althing, însă Thingvellir și-a păstrat neștirbită importanța aproape mitică.

În 1944 au fost proclamate aici republica și independența țării.

Thingvellir, declarat în 1928 parc național, se află pe un rift geologic activ. În văgăuna lungă de aproximativ cinci kilometri, Almannagjá sau „Defileul Tuturor Bărbaților”, se țineau întrunirile Althing, fiindcă între pereții abrupti vocea răsună mai puternic, fără să se producă ecou. În Patrimoniul Mondial UNESCO este inclus și lacul Thingvallatan cu populația sa de lostrită arctică.

Thingvellir se deschide în unele locuri într-o vale cu vegetație tipică de tundră arctică.

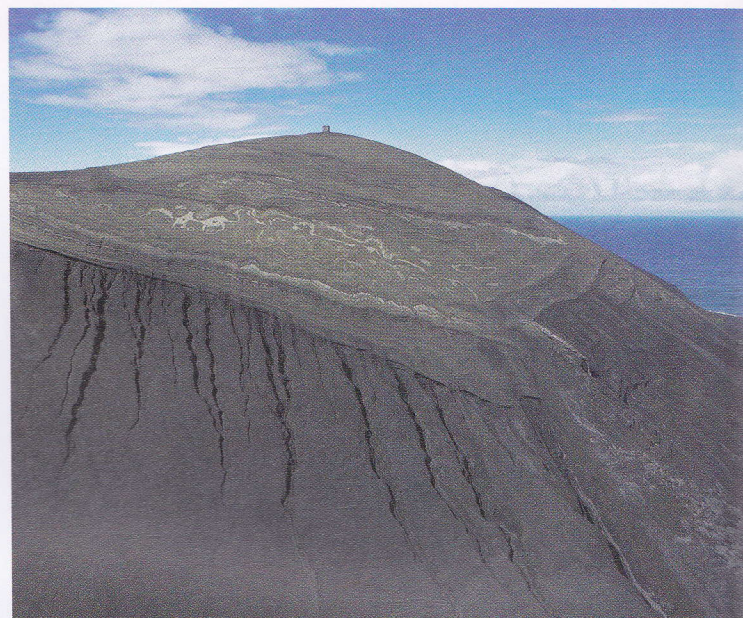
INSULA VULCANICĂ SURTSEY

Insula lungă de 32 de kilometri din fața coastei sudice a Islandei a apărut între anii 1963–1967 în urma erupțiilor unor vulcani submarini. Transformată într-un laborator în aer liber, ea este folosită pentru cercetarea proceselor de colonizare a unui pământ nou apărut.

Vizitarea insulei este interzisă nespecialiștilor. De la bun început ea a fost rezervată cercetării științifice, asigurând condițiile ca flora și fauna să se dezvolte fără intervenția umană. În 1965, insula, botezată după Surtr, uriașul focului din mitologia nordică, a fost declarată zonă protejată. Încă de atunci fusese raportată existența unor licheni și mușchi. Au urmat plante mai evoluat precum *Cakile maritima*, *Ammophila* și *Mertensia maritima*, ale căror semințe au fost aduse de mare. Chiar și păsări și insecte au ajuns pe insulă din primii ei ani de existență. Astăzi insula este populată de 335 de

specii de nevertebrate și de 89 de specii de păsări. Dar Surtsey se micșorează de la un an la altul. Valurile, ploaia și vântul o diminuează. Datorită comprimării și sedimentării materialului de sub insulă suprafața acesteia scade continuu. Peste 100 de ani insula își va fi pierdut aproape toată masa, dar e puțin probabil să dispară complet: nucleul ei va supraviețui ca o stâncă în mare.

Surtsey, cea mai sudică dintre Insulele Vestmannaeyjar, a apărut din apele Atlanticului abia în 1963 în urma unor erupții vulcanice puternice.

DESENELE RUPESTRE DIN ALTA

Desenele rupestre din Alta sunt o mărturie importantă a locuirii Europei de Nord încă de la sfârșitul ultimei glaciațiuni. În plus, ele oferă informații despre traiul primilor oameni din nord.

Regiunea Alta se află la nord de Cercul Polar Arctic, la capătul adăpostit al unui fiord. Datorită curentului Atlanticului de Nord ea nu este înghețată, ci perfect locuibilă.

În 1973 aici au fost descoperite accidental peste 3 000 de desene rupestre în 40 de situri. Desenele datează probabil din perioada 4200–500 î.Hr. Scrijelite în piatră până la o adâncime de mai mulți centimetri, ele redau imagini ale unor animale precum elani, reni sau urși, dar mai ales scene din viața de zi cu zi: oameni la pescuit sau navigând cu barca, scene de vânătoare, ritualuri și ceremonii religioase. Desenele oferă o imagine surprinzător

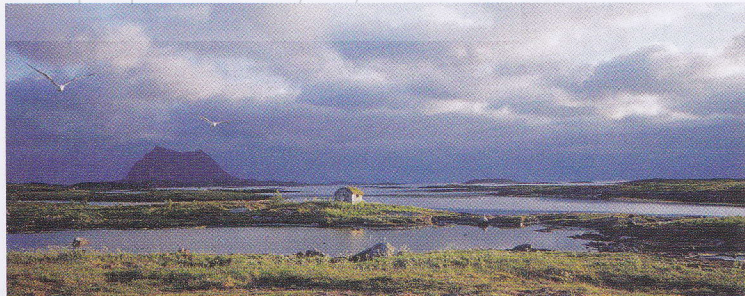
de vie și de sugestivă despre viața omului preistoric din nordul Europei, despre relația sa cu natura și cu lumea spirituală.

Relativ recent, în respectivele locuri au fost descoperite în urma săpăturilor așezări omenești din aceeași perioadă cu desenele, care stau mărturie pentru obiceiurile și stilul de viață ale oamenilor din acea epocă.

Sulițele, arcul și săgețile erau armele pe care locuitorii din nordul îndepărat le foloseau odinioară la vânătoare.

Respect pentru oameni și cărți

ARHIPELAGUL VEGA (VEGAØYAN)

Locuitorii arhipelagului Vega, aflat chiar sub Cercul Polar Arctic, și-au asigurat timp de 1 500 de ani traiul din pescuit și din culegerea mult căutatului puf al rațelor arctice.

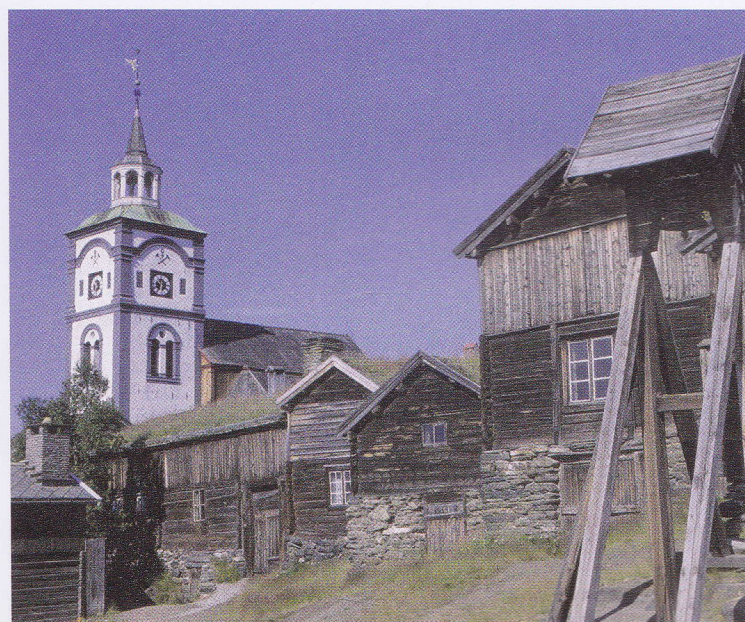
Din arhipelagul Vega fac parte câteva duzini de insule grupate în jurul insulei principale Vega, ce dă numele întregului arhipelag. Aceasta este regiunea în care depun și clocesc ouăle rațelor arctice, care își capitonează cuibul cu puful lor extrem de fin.

De peste 1 500 de ani locuitorii insulelor se ocupă cu pescuitul și comerțul cu puf de rață arctică. Împreună cu garduri coloniile unde clocesc rațele, acestea au fost transformate în păsări de casă. Așezările locuitorilor sunt mărturie ale dezvoltării unei economii viabile și ale unui stil de viață adaptat condițiilor vitrege de la aceste latitudini nordice. În zilele noastre, penelile sunt folosite de

industria textilă pentru produse foarte călduroase – îmbrăcăminte, pilote și saci de dormit. Penelile sunt adunate din două treimi din cuiburi, în timp ce o treime rămâne neatinsă pentru a asigura perpetuarea speciei.

Din Patrimoniul Mondial fac parte satele pescărești cu cheiurile și depozitele lor, dar și terenurile agricole și farurile din împrejurimi.

Rațele arctice se simt ca acasă în peisajul arid al arhipelagului Vega, ce ține de regiunea Sør-Helgeland din Norvegia; penajul lor le protejează chiar și de apa rece.

ORAȘUL MINIER RØROS ȘI ÎMPREJURIMILE

Cea mai bine conservată localitate minieră a Norvegiei își datorează existența zăcămintelor de cupru descoperite aici în secolul XVII. În 2010 zona inclusă în Patrimoniul Mondial a fost extinsă, pentru a cuprinde și vechile drumuri de transport de la și spre mină. Astăzi, turismul este cea mai importantă sursă de venit pentru cei circa 5 000 de locuitori.

Timp de 333 de ani, din 1644 până în 1977, a fost extras minereu de cupru în Røros și împrejurimile sale; topitoriile, în schimb, și-au încetat activitatea încă din 1953. Centrul istoric al orașului, reconstruit în 1679 după ce fusese distrus de trupele suedeze, este format din case de lemn grupate în jurul unor curți interioare. Clădirile de locuit ale minerilor precum și minele și topitoriile au fost declarate monumente. În 1990 a fost amenajat și un muzeu al mineritului într-una din topi-

toriile din Røros. Biserica în stil baroc, terminată în 1784, este unica clădire de piatră din centrul orașului care este situat la 628 de metri deasupra nivelului mării în Munții Skanden. Zona protejată a fost extinsă până la Femundsee, unde se regăsesc până în zilele noastre influențe ale mineritului.

În jurul bisericii, în partea de sus a orașului Røros, se înalță case de lemn vechi de peste 250 de ani, care odinioară erau locuite de mineri.

STAVKIRKE DIN URNES

Cea mai veche biserică din lemn a Norvegiei este emblematică pentru construcțiile de lemn scandinave de la sfârșitul epocii vikingilor.

Printre construcțiile sacre creștine, bisericile din stâlpi de lemn (*stavkirke*) ale Norvegiei sunt unice: scheletul acestor construcții medievale se compune din stâlpi de lemn așezați vertical, care amintesc de catargul unei corăbii – de aceea ele mai sunt numite biserică-catarg.

Interiorul bisericii este în general destul de strâmt; încăperea principală se aseamănă cu o *aula regia* străveche. În arhitectura acestor biserici se simte influența construcțiilor vikingilor, dar ele poartă și amprenta stilului romanic și celtic. Acoaperișurile puternic înclinate și suprapuse, galeriile laterale deschise, precum și pridvorul (nartex) sunt elemente tipice ale acestor biserici.

Printre cele 30 de biserici păstrate în Norvegia, cea de la Urnes, de pe o limbă de pământ lângă fiordul Luster, este de departe cea mai veche, fiind construită în secolul XII. Remarcabile la această construcție sunt ornamentele cioplite reprezentând ființe fabuloase din mitologia vikingilor, capete de balauri, animale, forme șerpuitoare, încolăcite. Acestea se regăsesc atât pe capitellurile cubice din interior cât și pe portalurile bogat ornamentate.

Vikingii traversau cu bărcile fiordul Luster pentru a ajunge la *stavkirke* de pe limba de pământ Urnes (stânga, sus) și se rugau în „nava” bisericii (stânga, jos).

Respect pentru oameni și cărți

BRYGGEN

Fostul cartier al negustorilor din Bergen stă mărturie pentru strălucirea de odinioară a orașului hanseatic, centru al comerțului cu pește din zona nordică.

În perioada secolelor XIV–XVI afacerile orașului-port Bergen erau conduse în mare parte de negustori germani ai Hansei. Germanii dispuneau de sarea necesară pentru conservarea peștelui scos din Marea Nordului. Comerțul cu pește ajungea până în zona mediteraneană.

Datorită acestuia, Bergen a devenit unul dintre cele mai importante puncte comerciale ale Ligii Hanseatică. Clădirile cu acoperișuri ascuțite ce adăposteau depozitele de pe chei, al cărui nume – Tyskebryggen (Podul German) – face trimitere la negustorii germani care îl foloseau, vorbesc și astăzi despre bogăția de odinioară a

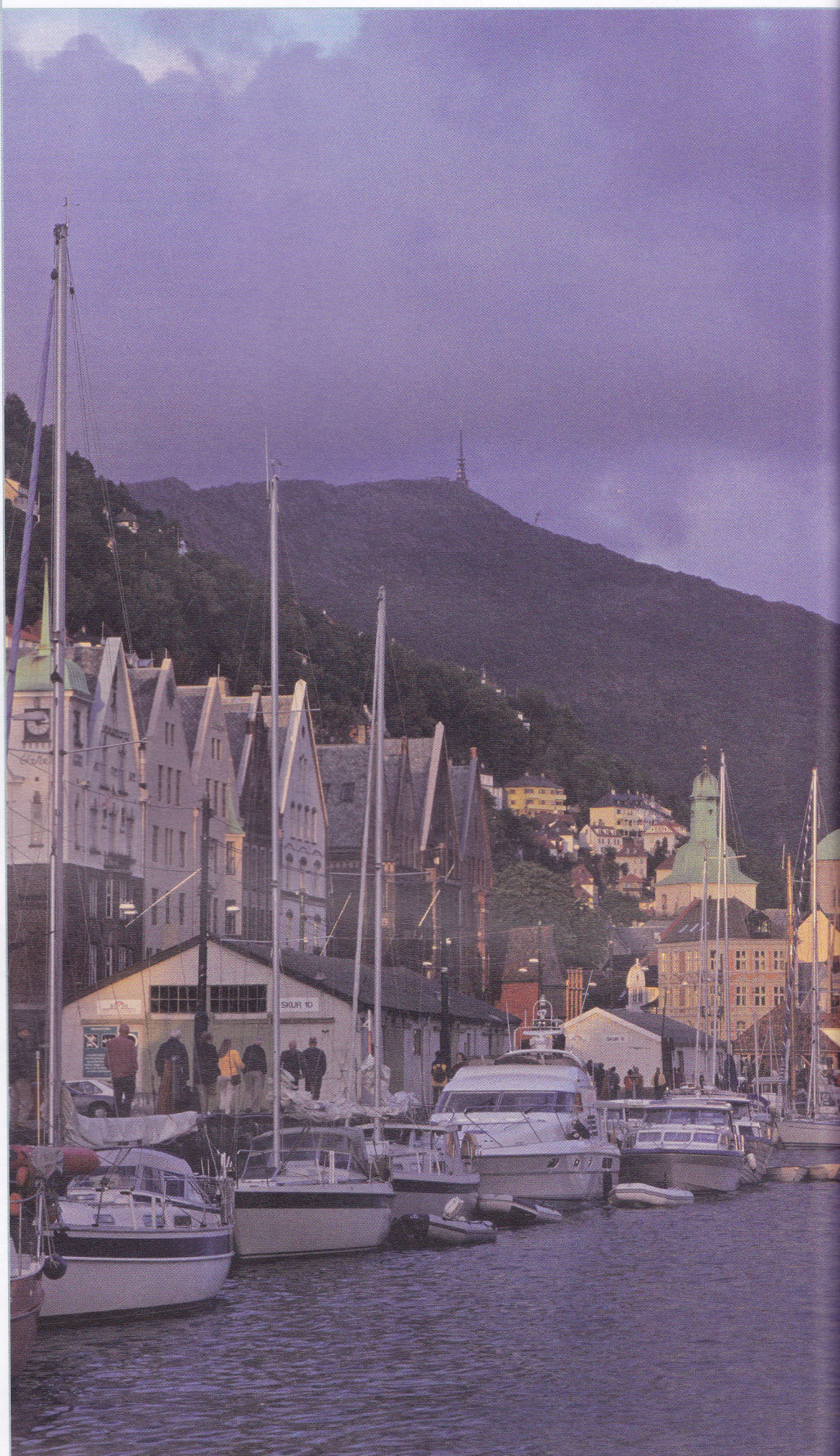

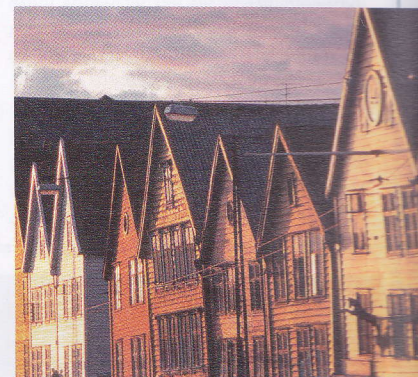
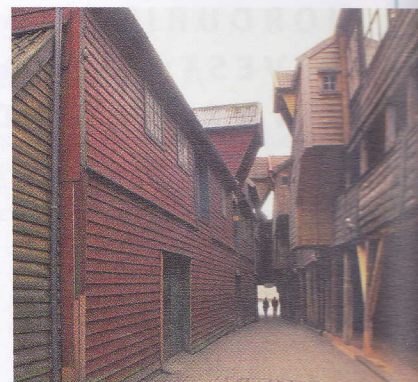
Peste golful Vågen se înalță șirul de case, cu portul de iahturi de pe malul nordic (sus). Aproximativ 300 de depozite tradiționale (jos) se înșiră de-a lungul apei.

locului. 62 dintre casele cu fronton ale cartierului sunt incluse în Patrimoniul UNESCO, deși nu datează din Evul Mediu, ci au fost reconstruite după incendiul din 1702 în stilul caracteristic al construcțiilor de lemn. Incendiile au produs până în secolul XX mari stricăciuni orașului, ultimul fiind înregistrat în 1955.

Bergen a rămas până azi unul dintre cele mai importante orașe-port ale Norvegiei.

Portul de iahturi și centrul vechi (dreapta) sunt punctele de atracție ale metropolei norvegiene așezate pe Byfjord.

Imaginea portului este dominată de clădirile negustorilor (*Kontor*), construite din lemn. Acestea se compuneau, de regulă, din două șiruri de case paralele reunite prin pasaje deschise, dar acoperite. În partea de jos a caselor se depozitau mărfurile, în primul rând pește uscat (*batog*) provenind din Insulele Lofoten, aflate în nordul țării. Unele fațade sunt împodobite cu însemne sub formă de animale.

Kontor-ul reconstruit după incendiul din 1702, în care astăzi se află Muzeul Hanseatic, este singura clădire din Bergen în care sunt păstrate obiecte de interior originale, oferind o imagine despre viața de zi cu zi a negustorilor.

Respect pentru oameni și cărți

FIORDURILE NORVEGIEI DE VEST: GEIRANGERFJORD ȘI NÆRØYFJORD

Norvegia este țara fiordurilor. Printre cele mai lungi, cele mai adânci și cele mai frumoase se numără fiordurile Geiranger și Nærøy, în sud-vestul țării.

Fiordurile sunt văi formate inițial de râuri, care au fost apoi remodelate de ghețarii uriași ai perioadelor de glaciațiune. Tipici sunt pereții stâncoși aproape verticali, șlefuiți de masele de gheață. La baza fiordurilor există un pat de pietriș adus de ghețari.

Geirangerfjord și Nærøyfjord se află la o distanță de 120 de kilometri unul de celălalt. Masele de gheață de odinioară care au format fiordurile și-au tăiat drumul în munți de 1 900 de metri înălțime. Brațele de apă pot avea până la 500 de metri adâncime și

sunt late de unu până la doi kilometri. În spatele țărului stâncos se înalță munți impunători. Munții din jurul fiordului Geiranger sunt mai povârniți și mai spectaculoși decât cei de la Nærøyfjord, cu culmile lor rotunjite.

La capătul fiordului Geiranger se află satul cu același nume, ce numără 250 de suflete. O croazieră în susul fiordului duce până la Cascada celor Șapte Surori, cu o înălțime de 300 de metri.

SITUL DE PATRIMONIU INDUSTRIAL DIN RJUKAN ȘI NOTODDEN

Acest bun de patrimoniu cuprinde hidrocentrale, instalații industriale, sisteme de transport și așezări muncitorești ce stau mărturie pentru evoluția Norvegiei de la o țară agrară săracă la un stat industrial și social modern.

În fabricile din Rjukan și Notodden s-a realizat o muncă de pionierat în domeniul producerii de îngrășăminte la scară industrială. Situate în provincia Telemark din sudul Norvegiei, cele două localități își datorează dezvoltarea în centre industriale existenței cascadelor din împrejurimi. În 1900 la Notodden a fost pusă în funcțiune prima hidrocentrală a Norvegiei. Tot resursele energetice au atras și atenția unor întreprinzători precum inginerul Sam Eyde și partenerul său, fizicianul Kristian Birkeland. Cei doi cercetători

elaboraseră un procedeu de obținere a azotului pur din aer, iar în 1905 au fondat la Notodden firma Norsk Hydro, care folosea procedeul pentru a produce îngrășăminte chimice. Regiunea a înflorit.

O a doua fabrică a fost construită la Rjukan, iar în 1911 s-a mai construit o hidrocentrală. La momentul inaugurării era cea mai mare din lume.

Hidrocentrala Vermork din Rjukan, care a rămas în funcțiune între 1911 și 1971, găzduiește azi un muzeu.

PEISAJUL ARCTIC DIN LAPONIA

Peisajul cultivat extensiv al podișurilor din nordul Suediei este patria laponilor, respectiv a populației sami. Datorită modului său de trai nomad, populația este capabilă să utilizeze optim resursele naturale sărăcăcioase ale regiunii.

De peste 2 000 de ani samii sau samecii („oamenii mlaștinilor”), cum își spun laponii, populează regiunile nordice ale Scandinaviei. Ei migrează cu turmele lor uriașe de reni prin regiunea slab populată, parcurgând anual sute de kilometri.

Mulți dintre etnicii sami au păstrat până azi acest mod de viață tradițional, deși nu se mai întrețin exclusiv din pescuit și din creșterea renilor.

Turismul și îngrijirea habitatului s-au adăugat la domeniile lor de activitate. De mare popularitate se bucură și artizanatul, renumit prin țesături, lucrări

cioplite în lemn sau în os, precum și prin prelucrarea blănușilor de animale. Îmbrăcămintea tradițională a samilor, foarte colorată, continuă să fie larg răspândită și apreciată.

În regiunile cu vegetație de tundră ale Laponiei, care se întind de la limita de jos a pădurii până la țărmul Mării Norvegiei, trăiesc, în afară de elani, lupi și urși bruni.

Munți, fiorduri și zone de eroziune glaciară domină peisajul Laponiei.

SATUL BISERICESC GAMMELSTAD DIN LULEÅ

Gammelstad este cea mai bine păstrată așezare de case din jurul unei biserici din Suedia. Casele servesc până azi găzduirii temporare a credincioșilor care sosesc din zone mai îndepărtate pentru a asista la serviciile religioase sau pentru scurte vacanțe.

La aproximativ zece kilometri spre nord de centrul orașului Luleå de pe malul Golfului Botnic se află Gammelstad cu cele 424 de cabane de lemn ale sale. Cei care, pentru a asista la o slujbă sau la o sărbătoare religioasă precum confirmarea, nu pot să facă drumul dus-întors într-o singură zi pot să-și petreacă noaptea în una dintre casele de lemn. Este un obicei ce s-a păstrat până în zilele noastre, deoarece distanțele în nordul Suediei sunt mari, iar anotimpul rece numără adesea peste 200 de zile.

Primele căsuțe au fost ridicate probabil pe la mijlocul secolului XVI. Biserica, ridicată din blocuri de granit alb și roșu, datează din secolul XV. Interiorul este împodobit cu un altar din Anvers de la 1520 și cu magnifice picturi murale de la 1480. În jurul bisericii sunt grupate aproximativ 30 de case datând din Evul Mediu.

Biserica se află în centrul Gammelstad. Din turnul ei se pot vedea cabanele de lemn din jur, în care găsec găzduire credincioșii veniți aici.

CASELE ȚĂRĂNEȘTI DIN LEMN DIN PROVINCIA HÄLSINGLAND

În provincia Hälsingland existau pe la 1800 aproximativ 3 800 de case țărănești din lemn. Dintre ele s-au păstrat 1 000, iar șapte au fost incluse în Patrimoniul Mondial: Kristofers din Stene, Gästgivars din Vallsta, Jon-Lars și Pallas din Långhed, Fågeljöggammalgård și Bommars din Letsbo, precum și Erik-Anders din Asta.

În provincia istorică aflată la 200 de kilometri nord de Stockholm, în secolele XVIII–XIX țăranii înstăriți și-au folosit bogăția pentru a-și construi case noi și mari din lemn, cu numeroase acareturi. Remarcabilă este mărimea acestor case adesea cu două niveluri. Aici trăiau de obicei mai multe generații în aceeași curte.

Un alt detaliu demn de luat în seamă sunt decorațiunile acestor case de lemn. Pe exterior ele sunt sculptate de artiști locali, iar în interior se găsec cu precădere picturi realizate

direct pe lemn. Multe dintre ele s-au născut din penelul unor artiști călători din Dalarna, o altă provincie aflată în centrul Suediei. Sunt reprezentate scene biblice, ale căror personaje sunt îmbrăcate după moda locului, precum și motive florale și peisagistice.

În interior, casele din lemn (stânga, Bommars) prezintă un amestec extrem de neobișnuit de artă populară cu stilul artistic ce predomina în casele celor bogați.

EXPLOATAREA MINIERĂ DIN MUNTELE DE CUPRU DE LA FALUN

Mina de cupru din Falun este cea mai veche instalație industrială a Suediei. În secolul XVII aici se obțineau două treimi din producția mondială de cupru.

Cu 1 000 de ani în urmă s-a descoperit pe Koppaberget (Muntele de Cupru) un zăcământ de cupru de la care își trage existența capitala provincială Falun. În 1284 a fost întemeiată aici societatea minieră Stora Koppaberget: cea mai veche societate pe acțiuni a lumii. În 1650 întreprinderea extrăgea cea mai mare parte din producția de cupru a lumii, iar în cele două secole care au urmat a exercitat o influență considerabilă asupra tehnicii mineritului din toată Europa. Marele Munte de Cupru a fost exploatat relativ nesistematic în subteran, iar în 1687 s-a produs inevitabil catastrofa: mai multe galerii și puțuri s-au

prăbușit, lăsând în urmă o groapă gigantică, vizibilă până în zilele noastre la marginea centrului istoric din Falun: Stora Stöten („Mina Mare”) are o adâncime de 100 de metri. Alături se află Muzeul Koppaberget, cu exponate ce ilustrează istoria extragerii cuprului. Capitala provincială Falun a fost construită după planuri din 1646 cu străzi în unghiuri drepte. Tot aici au fost realizate pentru muncitori primele așezări cu case-tip.

Chiar la marginea centrului orașului Falun se cascadează „Mina Mare”, mărturie a catastrofei din 1687.

Respect pentru oameni și cărți

TURNĂTORIA DE FIER DIN ENGELBERG

În zona metaliferă Norberg se află una dintre cele mai importante localități miniere ale Suediei, unde se prelucra fierul încă de pe vremea vikingilor.

În apropierea orașului Fagersta din zona minieră Högbyen se află Engelberg, care a fost cel mai important loc de exploatare a minereului de fier din Suedia. Încă din secolul VI se scotea aici minele de fier, se topea și se prelucra. La sfârșitul secolului XVII a apărut aici o mare turnătorie, care în decurs de câteva decenii a devenit cea mai bună turnătorie a Suediei. Zăcămintele mari și înalta calitate a fierului suedez au stat la baza ascensiunii Suediei ca mare putere. Perioada de glorie a furnalelor și forjelor a durat până în secolul XIX, când presiunea concurenței a devenit prea puternică și

a început declinul. În 1920 întreprinderea a fost închisă. Dar Suedia este văzută până azi ca unul dintre cei mai buni producători și prelucrători de metale feroase din lume.

O mare parte a vechilor clădiri din Engelberg au fost restaurate după planurile originale, printre care și un furnal din 1778, care reproduce vechile tehnici de topire. Rețeaua de mine a fost parțial deschisă și poate fi vizitată în cadrul unor tururi ghidate.

Turnătoria din Engelberg a funcționat până în 1920. Astăzi, acolo se află un muzeu în aer liber deschis vizitatorilor.

AȘEZĂRILE VIKINGILOR DE LA BIRKA ȘI HOVGÅRDEN

La Birka, aflată pe o insulă din lacul Mälaren, a fost consacrată la mijlocul secolului IX prima biserică a Scandinaviei de către episcopul Ansgar. Birka era în acele vremuri centrul comerțului dintre Europa de Est și de Vest.

Relatăriile episcopului Ansgar de Bremen din călătoriile sale misionare întreprinse în 830 și 853 la Birka au fost confirmate de descoperirile arheologice făcute în 1871. Aproximativ 3 000 de morminte, precum și ruinele impunătoarelor fortificații de pe insula Björkö vorbesc despre puterea politică deținută odinioară de Birka și de învecinatul Hovgården de pe insula Adelsö de doar 26 de kilometri pătrați. Aici se făcea schimbul de mărfuri între Europa Occidentală și Rusia, Bizanț și chiar Arabia. Iar cei care făceau acest comerț la mare distanță erau vikingii

care transportau mărfurile pe mare între est și vest. Dar, pe la 975, rutele comerciale tradiționale s-au schimbat, iar Birka a dispărut de pe hartă până la descoperirea ei în secolul XIX. O cauză a acestei evoluții ar putea fi faptul că legătura lacului cu marea a fost tăiată și, prin urmare, Birka nu a mai avut acces la comerțul pe mare.

Astăzi, la Birka se desfășoară ample săpături arheologice. Descoperirile pot fi văzute în muzeul din sit.

PALATUL DE VARĂ DE LA DROTTNINGHOLM

Palatul Drottningholm a fost construit între 1662 și 1670 ca reședință de vară a regilor Suediei, iar apoi extins în mai multe etape.

Pe insula Lovö din lacul Mälaren se ridică pe locul unei construcții din secolul XVI palatul Drottningholm („Insula Reginei”), cel mai impunător complex baroc al Suediei. Construcția a fost comandată în 1662 de către regina Hedwig Eleonora, văduva lui Carol al X-lea Gustav, și este considerată capodopera arhitecturii Nicodemus Tessin cel Bătrân. După 1750 palatul a mai fost extins o dată, iar numeroase încăperi au fost reamenajate în stil rococo. Când, după 1777, palatul a început să fie folosit și în scopuri de reprezentare a statului, situația a impus reamenajarea

unor încăperi în stilul elegant al clasicismului. Regele Gustav al III-lea, care a domnit între 1771–1792, a cerut amenajarea unui parc englezesc. Astăzi vizitatorii sunt atrași în primul rând de pavilionul chinezesc și de teatrul Drottningholm, unul dintre puținele teatre baroce din Europa care sunt încă funcționale.

Așezat în peisajul pitoresc al lacului Mälaren, palatul Drottningholm, folosit până în zilele noastre ca reședință de vară a familiei regale suedeze, este o îmbinare perfectă între cultură și natură.

CIMITIRUL SKOGSKYRKOGÅRDEN

Cimitirul din sudul Stockholmului reprezintă o sinteză izbutită între arhitectură, sculptură și amenajare peisagistică.

Administrația capitalei suedeze a hotărât în anul 1912 să amenajeze un cimitir într-o pădure din cartierul Enskede. Concursul anunțat în 1914 pentru acest proiect a fost câștigat de arhitecții Erik Gunnar Asplund și Sigurd Lewerentz. Între 1917 și 1920 – anul inaugurării cimitirului – terenul de peste 100 de hectare al cimitirului a fost amenajat. Lucrările au continuat apoi până în 1940.

Cei doi arhitecți au amplasat numeroase clădiri în peisajul cimitirului: în 1920 Asplund a înălțat o capelă de lemn cubică, având un pridvor deschis. O altă capelă, proiectată de Lewerentz, a fost sfințită în 1925. Tot lui Asplund îi aparțin proiectul crematoriului cu cele

trei capele ale sale (1937–1940) și crucea mare.

Cu acest cimitir, cei doi arhitecți de renume au izbutit să creeze o legătură armonioasă între natură și arhitectură. Formațiunile naturale ale peisajului au fost integrate în proiect, copaci înalți sunt presărați de-a lungul drumurilor și pe pașiști. Opera lor a exercitat o influență durabilă asupra arhitecturii cimitirelor din multe țări ale lumii. Când Asplund a murit în 1940, el și-a găsit locul de veci în cimitirul Skogskyrkogården.

Crematoriul din Skogskyrkogården este o construcție cu o linie arhitectonică modernă.

DESENELE RUPESTRE DE LA TANUM

Orașul Tanum din provincia Bohuslän, cu desenele sale rupestre, se numără printre principalele situri preistorice ale Scandinaviei. În zonă a fost reconstruit și un sat din vremea Epocii Bronzului.

Desenele rupestre vechi de câteva milenii de la Tanum, considerate a fi cea mai bogată descoperire de acest fel din întreaga Scandinavie, oferă privitorului o incursiune în viața Europei de Nord din Epoca Bronzului. Ele au fost realizate cel mai probabil la sfârșitul mileniului II î.Hr.

Obiectele și scenele realizate cu incontestabilă măiestrie artistică stau mărturie pentru viața socială a scandinavilor, pentru riturile lor, precum și pentru imaginarul colectiv religios. Desenele scrijelite cu multă grijă în granit reprezintă scene de vânătoare, scene de luptă, oameni dansând, cai și urși, arme și unelte, figuri de cult și podoabe.

Remarcabil este numărul mare de corăbii ce apar aici.

E de presupus că desenele erau realizate în diverse culori – lucru ce rezultă din unele rămășițe descoperite. Din Patrimoniul Mondial Cultural fac parte siturile de la Fossum, Torsbo, Litsleby, Aspeberget și Vitlycke. Săpăturile efectuate în împrejurimi au scos la iveală, pe lângă pietre cu inscripții runice, și morminte rupestre din Neolitic.

Scene de luptă, ritualuri, dar și corăbii sunt prezente în număr mare în cele peste 10 000 de desene rupestre de la Tanum.

STAȚIA DE RADIOEMISIE DE LA VARBERG

Emitătorul Grimeton de lângă Varberg este un monument tehnic ieșit din comun. Stația a fost pusă în funcțiune în 1924 și a asigurat traficul radiofonic cu America de Nord până în noul mileniu.

În 1895, fizicianul italian Guglielmo Marconi a inventat telegrafia fără fir pe baza undelor radio. Curând au apărut în toată lumea stații de radioemisie care utilizau această descoperire.

În Primul Război Mondial, Parlamentul suedez a hotărât construirea unui emițător de unde lungi pentru telegrafie și a unei stații de recepție. Hotărâtor pentru amplasarea acestora la Varberg a fost faptul că undele radio puteau ajunge pe mare până la New York. Marea stație de radioemisie de la Varberg a fost construită între 1922 și 1924. Cea mai importantă piesă a emițătorului a fost generatorul de curent

alternativ construit de Ernst Alexanderson. Cele șase turnuri de emisie din oțel au fiecare o înălțime de 127 de metri, iar în vârf câte un braț transversal lung de 46 de metri pe care sunt fixate cele opt cabluri de cupru. Clădirile principale în stil neoclasic au fost proiectate de Carl Åkerblad. Dintre cele 20 de stații asemănătoare din lume, doar cea din Grimeton a rămas neschimbată și funcțională.

Turnul de emisie înalt de 127 de metri al stației de la Grimeton de lângă Varberg. Scheletul de oțel seamănă cu stâlpii de înaltă tensiune ai zilelor noastre.